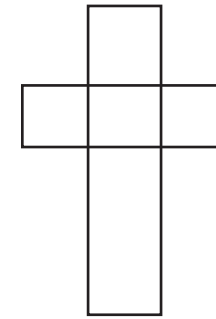

**TANGRAM PRESBYTERY SUNDAY SCHOOL
UNION (TPSSU)**

**PRIMARY IRCHULAI
BU KHATNA**

**PUBLISHED BY: LITERATURE & PUBLICATION BOARD
TANGRAM PRESBYTERY.**

Published

by

The Literature & Publication Board,
Tangram Presbytery.

Haflong - 788819

N.C.Hills, Assam.

for

The Tangram Sunday School Union (TSSU)

2. I kuma khan mo Hrangkhoh namhai laia Thurchi Sa a itung?
 3. Tu khuaa mo Kristian an chang masa tak?
 4. Thurchi Sa ata satvurna le masônna ei idong hi i ma ni?
 5. Hrangkhoh-hai laia Kristian chang masa tak khah tu ma ni?
 6. Tiana Hrangkhoh-hai Kristian ei chang mân khan i thil saloi mo ei lei fâk ngai kha?
-
-

Son khatna (Edition) - 2007

Copies 500

(All rights reserved)

Printed

at

The

1. Thurchi Sa (Gospel) lûtna : Kum zabi 20th lai tiang (middle) vêla khan Mizoram ata Thurchi Sa, Hrangkhôl nam laia a hong lûta. Kum 1963-a khan Gharmurra (Zôlhoi) khuaa Mr. Ropianga hin mission sin a hong thoa. Tarik 30th June, 1963 kum ngêta khan chu Kristian sômhni inhni (22) an hong ni ta. Koiindang chu 25th May, 1964-a khan Gharmurra khuaa phun a ni. South Cachar rama chu Gharmurra (Zôlhoi) Koiindang hih inding masa tak a ni.

2. Thurchi Sa indarna le Koiindang indingna : Kum 1964 vêla khan Evan. J.S.Thanglura le Thangluaia, Mizoram mihai hin Zaite khuaa Hrangkhôl namhai laia Mission sin an thoa. Kum 1967-a khan Hrangchungthang Hrangkhôl khom hih a nam Hrangkhôl-hai laia Mission sin tho hrangin pêk a ni. Kha zoi rengata chu Kristian an hong pung tâka. Kum 1965-a chu Zaite khuaa khom Koiindang phun a hong ni ta. Khan, Dolcherra khuaa khom 1967 kuma khan Koiindang phun a ni nôka. Thurchi Sa chu kho dang danga lûtin, Koiindang a hong inding thiaia, inhnunga chu Bial hai le Presbytery ten khom a hong inding phâk tâk a ni.

3. Thurchi Sa (Gospel) hi masônna a ni : Tianlaia khan eini tângmi (tribal) namhai hih nam inmôl, zu le sa, kâni hai fâka lei lêng ngai ei nia. Sakhua tianga khom sâ thisena irbôl ngai, pathian tam tak nei an lei hong nia. Literature khom lei nei ngai loi ei nia. Khannisian, Thurchi Sa a hong lût rengata chu Sakhua tiang, khotâng tiang le theithiamna (Education) etc tianga khom nam pumpui changkângna a hong ni ta. Khan, Thurchi Saa hin a bikin Theithiamna le Literature tiang khom ma ei sôn zêla, ei nam chongin Pathian inpâkna hla (Hymn book) ei hong neia, Bible khom mâni chongin ei hong nei tâk sikin, a ni hruaitu ei Pathian chu inpâkin om ri se.

Chângvong : Lk. 2:10.

“Chi no unglân, irngai roi, mi tin ta hranga Thurchi Sa râifânôm tak nangni ki zuang intung pe kêng.”

Irdonna :

1. Thurchi Sa hih i ma ni?

A SÛNGA THUHAI

		Phêk
Thumahruai		iii
Nâipang omdân (Psychology)		iv
Sunday School thiltumhai		vi

SEN KHATNA RENG JISUA

Irchulai	1	Jisua le a insûng mihai	1
Irchulai	2	Jisua sikul fe lai	3
Irchulai	3	Jisua'n a nu le a pa a changpui	5
Irchulai	4	Jisua'n hlêmna a tong	7
Irchulai	5	Jisua'n Thurchi Sa a hril ngai	9

SEN HNINA PATHIANIN NÂIPANGHAI A SÛNGHUALIN A ENKOL

Irchulai	6	Mosia thup chungchâng	11
Irchulai	7	Joasa thup chungchâng	14
Irchulai	8	Elija le meithâi nâipa	16
Irchulai	9	Jisua'n meithâi nâipa a kaithoi	19
Irchulai	10	Jisua le nâipanghai	21

SEN THUMNA PATHIANIN CHONGCHAI AR NGAI MAI

Irchulai	11	Zakaria a chongchai	23
Irchulai	12	Jisua a chongchai ngai	26
Irchulai	13	Jisua chongchai dân a irchutir	29
Irchulai	14	Kornelia a chongchai	31
Irchulai	15	Koiindanghai chongchaina	33

SEN MINLINA PATHIAN MIHAI

Irchulai	16	Nova	35
Irchulai	17	Abrahama le Lota	38
Irchulai	18	Rebeki	41
Irchulai	19	Joba	44
Irchulai	20	Nehemia	47

**SEN RINGANA
PATHIANIN A MIHAI A CHANGPUI**

Irchulai	21	Tuipui Sen irkân thu	50
Irchulai	22	Jordan dung irkân thu	52
Irchulai	23	Jeriko khua lâk thu	54
Irchulai	24	Ai khua lâk thu	56
Irchulai	25	Suria sipaihai dok thu	58

**SEN RUKNA
JISUA CHONGIRKHEK SENKHATHAI**

Irchulai	26	In inhni	61
Irchulai	27	Bu chi inthek thu	63
Irchulai	28	Belra inkhâr	65
Irchulai	29	Samari mi sa	67
Irchulai	30	Hruai roiinpui	69

**SEN SARINA
THURCHI SA**

Irchulai	31	Jisua suak thu	72
Irchulai	32	Belrapuhai kuanga Thurchi Sa	74
Irchulai	33	Mi vârhaiin Thurchi Sa an lôm	76
Irchulai	34	Jentail-hai hranga Thurchi Sa	78
Irchulai	35	Assam-ah Hrangkhol-hai laia Thurchi Sa	80

(great revival) a chuma. Kum 1924-ah Biate-hai laia voihnina revival a chuma. Kha rengata khah Biate-haiin N.C.Hills rama Zemes le Hrangkhol namhai laia Thurchi Sa hril an hong uar tak taka. Evangelist teacher, Mr. Singa, Vaitang chu kum 1928-a khan Chaptuk khuua sin a hong thoa. Kum 1933-a khan Evan. Chongliana, Khobak hih Tangpui khuua kum ruk sin a thoa. Kum 1935-a khan Mr. Lalkhochunga, Vaitang khom Chaptuk-ah Mission sin a itho a ni. Kha rengata chu Hrangkhol namhai laia Thurchi Sa a hong indarh tâk a ni.

2. Kristian chang masa tak : Kum zabi 20th bul rengata Thurchi Sa a hong lûta. Kum 1935-ah khan Mr. Suangchungthang, Chaptuk chu Kristian a hong changa. Hrangkhol namhai laia Kristian chang masa tak le tirko masa tak a ni. Khan, kha kum rengata chu kho dang danga khom Thurchi Sa a lût thiaia, Thurchi Sa hmangin Koiindang khom a hong inding thiai tâk a ni.

3. Koiindang indingna : N.C.Hills rama kum 1940-a khan Chaptuk khuua harna (revival) a chuma; kum 1942-a khan Chaptuk khuua ngêt Koiindang phun a ni. Hrangkhol laia Koiindang phunna masa tak khom Chaptuk khua a ni. Kum 1954-a khan chu Koiindang indanna khom pêk a ni ta. Kho dang danga Koiindang phun a hong ni tâka. Khan, Koiindang a hong tam le a lian ualin chu Bial (Pastorate) hong inding a ni tâka. Khan, hi Koiindang indingna sâng hin pôl dang khom a hong oma; khannisian, hi thupuia ei insâr hrang chu Presbyterian Koiindang tianga sui ual a ni. A bial irhminghai khom hi a hnuaia ang hin a ni:

1. Tang Bial - kum 1959-ah inding a ni.
2. Tuituan Bial - kum 1989-ah inding a ni.
3. Michikhur Bial - kum 1998-a inding a ni.
4. Cachar Bial - kum 2002-a inding a ni.

B. South Cachar rama Thurchi Sa lût thu : South Cachar district hih Assam state sâng sim tianga om a ni. Atûn hin chu South Cachar hi district inthumin sen a ni tâka - (1) South Cachar, (2) Karimganj le (3) Hailekandi a ni. Hihai hi a tângpuiin hril ei ti.

IRCHULAI - 35

ASSAM RAMA HRANGKHOL NAMHAI LAIA THURCHI
SA HONG LÛT THU

A thu tum : *Thurchi Sa hi nam pumpui damna le masônna a ni.*
Tep hrang : *Lk. 2:10-12; Mk. 1:14,15; Rom. 6:16-18; Efe. 6:15.*

THUMAHRUAI

Assam ram hi North east India rambung tianga state inkhat a nia. District khom tam tak a oma, hi sũaga hin Hrangkhohol namhai chu North Cachar Hills le South Cachar (Hailakandi le Karimganj) sũaga hin an tam ual. British Sorkârin Assam ram a hong op mân daia khan Hrangkhohol-hai hih an lei om tâka, Thurchi Sa a hong lût no sikin iam-notu (non-Christians) zit an ni. Gospel a hong lûta, Kristian sakhua an hong pom tâk ata chu Education le Literature khom changkângna tak a hong om ta.

Thurchi Sa district-a hong lût lam le a zoro le a hong intung-tuhai khom dang dang a ni sikin North Cachar Hills le South Cachar tiin sen a ni.

A. North Cachar Hills rama Thurchi Sa lût thu : North Cachar hi Assam state-ah sim tianga om a nia, a headquarter chu Haflong a ni.

1. Thurchi Sa (Gospel) hong intungtuhai : Kum 1813 bul tianga khan Serampore (Calcutta) Kristian masa tak ar hming Krishna Chandra Paul kha Meghalaya rama a hongga, Kristian inhni a hong mana. Kha rengata Gospel chu Jowai tiang a hong lûta. Kum 1890-ah khan Biata namhaiin Khasi evangelists ata Gospel an donga, kha rengata Gospel chu N.C.Hills rama a hong lûtpui tâk a ni. Kum zabi 20th bul tiang khan Evan. Haia or Haite (Biata) hin N.C.Hills rama, Gospel Thu an hong hrila. Kha laia khan Rev. Gerlan William (Welsh Missionary) khom hih kum 1902-ah khan Haflong tiang a hongga, Welsh Mission station khom inding a ni.

Kum 1905-ah khan Pariong, Meghlaya rama harna lian tak

THUMAHRUAI

Tangram Presbytery Sunday School Union hih kum tamtak lei fe tâka khan Mizo Sunday School Union irchulaibu a lei zui ngaia. Hi hih a sãn inlâppuina tak chu dong a nia; khannisian, ei mâni pianpui chong a ni no sikin, thingtâng rama omhai hrangin chu inhriat zoi nona le intakna tamtak a om tia inhriat a nia. Hi chungchângna hin Tangram Presbytery session puiin 2006 kum ata chu mâni chongin siam ni thei sian tiin, a siam hrangtuhai khom inthang a nia. Khannisian, lekhabu siam hih thil olsam tak a ni no bâka zoro ôl khom nei a nang sikin, siamsuak thei ni maka. Khanchu, Tangram Presbytery Sunday School Union-in irchulaibu entu - Cell hai indingin a hong phut tâka. Lekhabu entu Cell tia omhai chu : Rev. Neithang, Rev. S.C.Lala, Pu. Thinkhup le Rt. Darchon hai an ni.

Hi ei mâni chonga lekhabu hih a siamtuhaiin intakna tamtak kêra khom intak ti loaia, mâni ta a nih tia an siam thei sikin an chungga lômthu ei insîr a ni. Khan, hi lekhabu hih a phutna tak a la ni sikin irmîl loina tamtak khom om thei a ti. Nikhomsian, Pathian thu a ni sikin mi tinin hmang tum seng inlân ti khom hih ei irngên thar nôk a ni.

Khan, a siamtuhaiin takirtâi tak le sathnem irngai taka an isيامa hin nâipang le ulian hrang khomin masônna tak om a tih ti sabeina lian tak a oma; khaangin, Literature & Publication Board chungga Tangram Presbytery Sunday School Union chungga khom lômthu ei insîr sa a ni.

Sd/- Upa Buangneilian,
Moderator,
Tangram Presbytery.

Sd/- Upa R.C. Liana,
Secretary,
Tangram Presbytery.

PRIMARY NÂIPANG (Psychology)

Primary pôla hin kum 6 -8 om hranga ti a nia. Beginner nêka changkâng ual a ni. An sentet rengata an zia khom a hong irthûl thiai ngaia, an in no'n chu hor vâk var vâk ngai an ni. An hriatthiam loi ta hrangin chu a sân hnông an om ngai a ni. Khannisianlân. Pathianin a isiam nasan an puihling zêl theina hrangin an taksa hin inchâng mai a poimo tak tak a ni. An irhel lai tak a ni sikin kaihruai a sân an in-nang.

An ngaitua hrang thei zoro sùng hih minit 7 vêl a ni ngaia; kha nêka sôt hi chu an taksa pianpui khomin zoi phâk thei mah. An kut le ke a ichâng mai hi a nanga, an ngaituana khom khah a chai sup sup ngai. Thil an inhriat hih inhre mai thei ngai mahai, an hmu inhnung rikipa an lungrîl luatu a ni ngai. Khasikin, pôl ei lâkin zoro sôt tak hun hmang hi sa mah. Thil inhriat nuamna hai, inthêm nuamna hai le uksak ninahai hi a sân an nuam ngai a ni.

Insâpna rammuala an lêng ngaia. Thil ei ihril murdi hih an lungrîlin ar lim mani, a takin mani an insâp zel ngai. Khasikin, thil ei irchutir laiin thonthu lenvâng chu a hring tak taka insîr thei a nang a ni. An mit irthaa an hmu theina hrangin kut veivâkin le irhâi indanglamtir hih rin viat hrang ni mah, irchutir thei tum ual hrang a ni.

Thil irchu sa zêl hih an irzuk tak tak ngaia, inhriatna lam tiang hin a sân an irzuk dop dop ngai a ni. Khasikin, Pathianni tina hin Bible irchâng le thonthu thar inhriat belsa an irzuk tak tak ngai. An inhriat ang ang hi hril zom zêl hih an nuam ngaia, hril hrang an nei intam ok ngai. Tuangdiar takin an hril nuam ang hi inhriltir ni ngai sian a sa. Thil inhriat belh hi an irzuk sika hin thil an zong suaka; chongbâi ringot ni loiin chong dân khomin an zong suakziahai an inlang ngai. Bakot sũaga thil om inhriat an irzuka, kok sũaga thil hmu an irzuka, puanzâr phêna thil en hi an uara, bang ir-ông vêng hih an hrât ngai. Hihai murdi hih thil thar hmu suak an tum sika a nia, a sa lama inthorhai thei a inang a ni. Ngûk takin thil en hi an nuam tak taka, irchutirtu songkol thar nei dênin an inhriat thei a ni. Hiang taka thil irchu pei mi enkol ei ni sikin, irchutirtuhai hrangin a sân vân ei nei, an irphu tôka enkolhai hih ei mophurna a ni.

kha. Juda-hai khan Juda ni loi murdi khah Jentail an iti a ni; anni ngaidânin eini khom hi Jentail ei nia, Sâphai le korhai khom hih Jentail an ni zit a ni.

3. Jentail-hai hrang a lei ni ta : Jisua a zuang suaka, a hong puihling dên khan chu Juda-hai hrang bîk ni angin an lan hriat maia. Khannisian, Jisua a thia, a thoinôk hnunga khan chu Juda-hai hrang vaih ni mah ti mi tinin an inhriat infel zêl tâka. Petera, Barnaba le Paula khan Juda ni loihai kuanga khan Thurchi Sa kha an insîr zêl tâka, mi tam takin Jisua an iam phâk tâk a ni. Jentail khom Kristian an ni thei zit sikin, Kristian kha an pung zut zut tâk a ni. Juda-hai kuang vaih ni loiin, hmun dang danga, rammual pumpuia Thurchi Sa a zap tâk sikin Jisua hih mi tin ta hrang a nih ti an len hriat tâka. Juda-haiin an ikhômâm le an intir tak Jentail-hai khomin Thurchi Sa an hril zêl tâk a ni.

Chângvong : *Luk. 2:10.*

Chi no unglân, irngai roi, mi tin ta hranga Thurchi Sa râifânôm tak ki zuang intung a ni.

Irdonna :

1. Jisua suak hrang a nih tia lei hrilhai khah tu man ni?
2. Juda-hai khan i sika mo Jisua zuang suak an inghâkhmo?
3. Thurchi Sa kha tuhai ta hranga ma ni?
4. Tuhaiin mo Jentail-hai kuang Thurchi Sa insîr an iphut kha?

Tho hrang :

Belrapuhai kuanga vântirtôn zuang lai dût inentir ni ri se.

* * * * *

IRCHULAI - 34

JENTAIL-HAI HRANGA THURCHI SA

A thu tum : *Thurchi Sa hi mi murdi hrang a ni.*

Tep hrang : *Lk. 2:10; Tir. 13:44-48.*

THUMAHRUAI

Kor Kristian nin hmu ta ngai mo? Ei biak inah an inkhôm nin hmu ta mo? Senkhat chu ei biak inah hong inkhôm an om ngai. Sunday sikul irchutirtu senkhat chu Krismas laia hin nam danghai kuang thu insîr hrangin a fe ngai. Hrangkhol ni loi, nam danghai laia Kristian tam tak an lei oma, khahai leh khan râifân takin Krismas-hai hih an hman ngai a ni. Krismas hih rammuala mi murdihai hrang a nia, eini ta hrang ngot ni mah. Hi thu hih ei insîr hrang a nia, hnông loiin nin lei irngai hrang a ni.

1. Juda-hai ngaidân : Jisua suak mân khan Juda-hai khah Rom-haiin an opbehaia, Rom-hai khan sipai hrât tak tak an nei sikin Juda-hai khan an ingamhai loi a ni. Khasikin, an inrianga, intak an ti ok ngai. Anni inzôk hrangtu an innang tak taka, Pathian lekhabu an tepin kha khan anni saninzôk hrangtu la zuang a tih ti kha deipuhai irziak khah an hmu suaka. Rom-hai zuang inhnepaia, anni saninzôktu hrang, tu mani zuang hrangin an sabei ngai a ni. Nghâkhmo takin saninzôktu khah anni Juda-hai hrang vaia zuang suak hrangin an irngaia, an inghâkhmo tak tak khah Jisua a ni.

2. Mi tin ta hrang : Jisua a zuang suaka khan Juda-haiin saninzôktu hrang, an inghâk kha a nih ti inhre zôi mahaia, vântirtônhaiin an inhriat masa ti ei inhriat tâk kha. Khannisian, Jisua khah Juda-hai ta bîk hrang a lei ini loi a ni. Vântirtôn khan, “Chi no unglân, irngai roi, mi tin ta hranga Thurchi Sa râifânôm tak ki zuang intung a ni,” a tih a ni kha. Khasikin, saninzôktu Jisua a zuang suaka khan Juda-hai ta hang vaih ni loiin, mi tin ta hrang a lei ni ta kha. Eini hrang khom a nia, nam tin chi tin hrang khom a ni. Jisua nei nuamtuhai murdi hrang a ni

Inthorna hrangin chu hal le khêkkhum nêkin inpâk hih inlâpna a om ual a ni. Omdân sa rak loihai khom hi, “An fel a ni, an omdân sa ta a ti,” ti chongbâiin chu satakin an hong om zêl ngai. Anni tianga kop anga enhai hih a sân an nuam ngai, irchutirtu hi khaanga tho hrangin ei irsiam a nang. Changpui innangin an inhriat mai ngai. Santu innangin an inhriat mai ngai a ni. Khaangin, anni ta le thil bîk an inhriat ngaia. Khasikin, Sunday School-ah vaih chongpuihai ni loiin, kholoia khom ei hmuhaiin chu chongpuihai lele hrang an ni. Induat tak le lungthungna hmêl inlangin ei enkol bâka hlu hih an ta hrangin om mah.

Irchutirtu thu hi i hmûna khom an zôm thei ti a nia. Hi sik taka hin irchutirtu’n kuluk taka irchuhai a nang. Kha ruala khan Primary pôl hih department tin sũaga enkol hoi tak an ni. Khasikin, irchutirtu lâk tharhai hi Primary pôla hin om maihai sianlân soal ual no ni. Khanisian, Primary pôl irchutirtu chu kuluk taka tho insa hi a inang a ni. Nâipang om irhel, an ni nâka chu thil irchu intam irzuk sik le taksa hong irsôn laiin, an nang sika chângna hrang nuam tak tak omkhôm an ni. Hianga om khômhai enkol hrangin chu ngaidân irzat mi a inang a ni. An omirhel mani ei ti laiin an lungrîl chu an tûn ngaia. Khasikin, kuluk taka irchuhai a nang a ni. An omirhel nâkin an omdân hrang ngaitua masa a nang. A kârchângin, sôt rak loia an bân pharna hrang hun remchâng siam pehai, indingtir le lêngna dang dang siam pehai a sa. Anni omdân ang lam taka enkolhai hrang an ni.

* * * * *

SUNDAY SCHOOL THILTUMHAI

1. Pathian inhriatna le iamna dik nei hranga kaihru-ai le changpui.
2. Pathian thu (Bible) irchutir.
3. Kristian thurin irchutir.
4. Pathian biak irchutir.
5. Koiindanga mi satak le khua le tuia satak ni hranga sinsiam.
6. Kristian sintum le omdân irchutir.

* * * *

4. Reng thar chubai mûk : Heroda in ata mi vârhai khah an suak nôk tâka. Ârsi khan a hruaihai maia, Bethlehem khua irdîna khan a om rak tâka. Khanchu, an zong vêl tâka, nâisen Jisua kha an va hmua, Mari le Josefa kôla khan rêng thar hrang inditom tak kha an va hmu tâka. Mi vârhai khan inzâ takin an saringsei ata chumin khûksadelin chubai an mûk tâka. An thil chôihai kha Jisua kuanga khan an pêka. Zâna khan an irmanga vântirtônin Heroda tianga kîr nôk ta loi hrangin an hrihaia; khanchu, Heroda inhre loiin hmun dang tiang an fe ta. Reng thar an hmu thei sikin le chubai an mûk thei sikin an lôma, ama lômna hranga thil an pêk thei sika khan an lôma; khanchu, râifân le lôm takin an kîr nôk ta a ni.

Chângvong : Mat. 2:11.

Khan, an irchon kok inhongin, a kuang lômna rângachak, bero le murra an pêka.

Irdonna :

1. Tuhai mo ârsi lei thîr ngai kha?
2. Ârsi danglam tak an ihmu khah itina ma ni?
3. Thilpêk hrangin imo an chôihai?
4. Reng thar kha tu ma ni?

Tho hrang :

Kristmas zoro'n mi dang hrangin thilpêk imo an ipêk thei irdonin inthorhai ni sian.

* * * * *

IRCHULAI - 33

MI VÂRHAIIN THURCHI SA AN LÔM

A thu tum : *Thurchi Sa chu mi vârhai khomin an lôm.*

Tep hrang : *Mat. 2:1-12.*

THUMAHRUAI

Belrapuhai ram kêra belra an enkol lai taka irningloia an kêla zuang inlang kha tu ma ni? nin lan hriat mo? Belrapuhai vaih kha Jisua suak thu inhriat ni mahaia. Ram dang daia mihai khomin an len hriat saa, ram hlatak ata Jisua khah an hong ipan a ni. Ngûk takin lei irngai roi.

1. Vâr danglam bîk : Jisua zuang suak vêla khan nisua tianga mi senkhathai chu irvân tianga thilhai khi an lei en mai ngaia. Bethlehem khuua vântirtôn zuang inlâr kha khom hmu mahaia, belrapuhai inhriat khom khah inhre mahaia. Hihai hi chu a zân tin irvân tiang thîrin ârsi danglam mo a om tiin, ârsi tianga thurchi ngot an irchua a vâr khom a sân an vâ a ni.

Zân khat chu ârsi danglam bîk zongin irvân tiang an thîr mai lai takin ârsi vâ danglam bîk an hmu tâka. Khaanga ârsi khah zoro danghai la hmu ngai mahaia. Hianga ârsi hih an hmu tena chu an irhmukhôm tâka, hi ârsi hih a thurchi an sui an sua, rêng thar zuang suak irsinsiana a nih ti an hmu suaka. “Khôn mani chu rêng thar a suak a ni,” an tia, a sân an irthora.

2. Reng hranga thilpêk : Mi vârhai khan rêng thar zuang suak khah zong suak ngêt an tum tâka. An laia inkhat khan, “Ei hmu mâka chu zong ngot ei ti, ei hmu tika chubai ei imûk hrang a nia, keima chu thilpêk hrangin rângachak chôi ki ti,” a tia. A dang khan, “Kei chu chubai ki mûk ti entirna’n bero chôi ki ti,” a lei ti nôka. A dang nôk khan, “Kei chu murra chôi ki ti, damloi indamna sihriak mirimhoi a ni sikin. Khannisian khôn mo rêng khah ei ihmu hrang?” a tia. A rualhai khan, “Ârsi khin ni hruai zêl a ti,” an lei tia.

SEN KHATNA

RENG JISUA

IRCHULAI - 1

JISUA LE A INSÛNG MIHAI

A thu tum : *Eini ang dênin Jisua’n insûngkua a nei sa.*

Tep hrang : *Nam. 15:37-41; Deut. 6:4-9; Lk. 2:46-52.*

THUMAHRUAI

Nu le pa, u le sang nin neihai mo? Nin inhaia mi i za mo nin om? A vuan chu Jisua nâipang a chang laia thurchi le a insûng mihai leh an omdânhai ei irchu hrang a nia. Jisua hih Nazareth khuua a seilianin, a hong hrât sit sit ti ei Pathian lekhabua hin ei hmua. Jisua hai insûngkua hih Pathian thu anga om ngai insûngkua inkhat thurchi ei irchu hrang a nia, satakin ler ngai roi duah.

1. Nazareth khuua Jisua hai in : Nazareth khuua mihai in chu a chung inzôl chi a nia. A chung chu irfûk takin an siama. Kholum lai chu an in chung zôla an zâl ngai a ni. An insûnga khom a bingin zâlmun nei ual mahaia, hnuaichanga an zâl rak ngai a ni. Puantha irsa khak, thep thei ngai ang hih an neia; kha khah zâna an zâl tônin an dâpa, zînga satakin an ithep nôk ngai a ni. Khaanga ina khan Jisua khom a nâipang laiin a om sa ngai.

2. Jisua kha a insûng mihaiin an irchu : Jisua kha nangni ang tiat a nia khan, a pa Josefa khan thil an hril ngaia. A nu Mari khomin an zâlnaa hin thonthuhai a hril pe mai ngai. Khan, an insûngkuain an chongchai ngaia, hla sakin Pathian lekhabu khom an itep ngai a ni. Jisua hin nâipangte a ni lai ata nangni ang dênin a insûng mihai thil ar donhai ngai.

3. Josefa songkol : Jisua pa Josefa songkol irfuala khan pat ching dukinpôl hih a kêi supa. Kha khah Jisua hin i thôna mo? tiin a pa ar

don ngaia. Josefa khan, “Thu Sôm pêk, ei irngihl nona hranga ei inkhâi a ni hi,” tiin Jisua kha a hril pe ngai. Kha a pa Josefa songkol irfuala pat ching dukinpôl inkhâia irthokin Jisua khomin Thu Sôm pêk khah a irchu ngai a ni.

4. An inkhâr bula thu irziak : Inkhâr kotbâia khan thu irziak tômtê hi a oma, kha khah Josefa hin a lût le a suak hrang rikipin a tôn dop ngaia. Jisua khan, “Ka pa, ithoa mo ni suak hrang le ni lût hrang rikipin inkhâr kotbâia thu irziak kha ni tôn rak ngaia?” tiin a pa Josefa khah ar don ngaia. A pa khan, “A thu irziak khi ei inhriat maina hranga ei itôn rak ngai a ni,” a tia. A thu irziak an itâr ngai chu, ‘O, Israel mihaio, irngai hi roi, Rengpa ei Pathian vaih kha Rengpa a nia; Rengpa nin Pathian chu nin milung murdi’n, nin hrâtna murdi’n lung nin ithung hrang a ni,’ ti hi. Kha thuhai khah Jisua khomin a lungrîla a vong sa tâk a ni.

5. An zâl tâna khom : Zân a hong zîngin chu Jisua khan meiserhai an chok ngaia. Zâl hrang tôn chu an puantha thep thei khah a kaiphara, a zâl ngai. A nu Mari khan thonthu le Abrahama hai, Samuel hai, Mosia thurchihai a hril pe ngaia; chongchai dân khom ar chutir sa ngai a ni.

Chângvong : Deut. 6:5. Rengpa nin Pathian chu nin milung murdi’n, nin lungrîl murdi’n, nin hrâtna murdi’n nin lungthung hrang a ni.

Irdonna :

1. Itho sika mo Josefa khan a songkol irfuala pat ching dukinpôl a inkhâi sup?
2. Inkhâr kotbâia thu irziak an itâr khah i ma ni kha?
3. Jisua nu hin tuhahi thurchi mo a irchutir ngai?
4. Nazareth khuua in chung khah itin mo a om ngai kha?
5. Nazareth khuua mihai hin kholum lai hin insûnga mo an zâl ngai?

Tho hrang : In chung zôl irlim in-entir ni sian.

=====

a lômhài kuang irngeina thu om ri se,” ti hla an sak tâka. An sak zoiin chu irvân tiang an uang nôk tâka. An hla sak khah Belrapuhai khan a sân a hoi an tia. Khanchu, “Atûn hin Bethlehem khuua dênin va fe inlân, Rengpa thu uang tung, a ni inhril hih va en ei ti,” an tia. An belrahai mâksanin an fe ta.

4. Belrapuhai lômna : Vântirtôn ihrilhai ang khan, Mari, Josefa le sa bu pêkna khênga nâisen zâl kha an va hmu tâka. Belrapuhai kha vântirtôn ihrilhai ang dênin an hmu sikin a sân an lôma. Kha nâisen khah anni saninzôk hrangpu ngêt a nih ti an inhriat infela. Nâisen nu le pa kuanga khan vântirtônin a uang inhrilhai thu le vân hlapôl an uang isakhai kha an insîr pehai zita. Râifân tak le Pathian inpâk pumin an belra enkolna tiang an kîr nôk ta. An kuanga Thurchi Sa a uang tung sikin an lôm tak tak a ni.

Chângvong : Lk. 2:14.

“Inchungtaka Pathian roiinpui takin om ri se, irnênga lômhài kuang irngeina thu lêng ri se.”

Irdonna :

1. ‘Davida khuua’ ti kha i khuua kha ma ni?
2. Belrapuhai kuang tu mo uang inlân kha?
3. I thu mo a uang insîr?
4. Tuhai mo vân hlapôl sak kha?
5. Bethlehem-a belrapuhaiin imo an va hmu?

Tho hrang :

“Belrapuhai belra ngâkin” ti hla kha sakpuihai ni sian.

IRCHULAI - 32

BELRAPUHAI KUANGA THURCHI SA

A tho tum : *Belrapuhai kuanga Thurchi Sa zuang tung lam.*

Tep hrang : *Lk. 2:8-20.*

THUMAHRUAI

Davida thurchi nin inhriat ta ti roi? Imo a tho ngai kha? Bethlehem kho kôl vêla khan kêl belra a hôl ngai a ni. A vuan hin belra enkoltu dang thurchi ei insîr hrang a nia, satakin ler ngai roi.

1. Belrapuhai : Davida khua an iti ngai Bethlehem-a khan belra enkoltuhai an oma, an belra kha satakin an enkola. An belrahai khah tui le sûl hringna hmuna an hruaihai ngaia. Zâna khan ramsahaiin an fâk theihai nona hrangin an riakna hmuna khan meitho'n an toi nghahai ngaia; khaanga an toi khôma khan belra thurchi, tianlaia mi hrâthai thu an insîra. Pathian thu khom an insîr ngai a ni. Pathianin annihai saninzôk hrangtu la zuang tîr a tih tia deipuhai insîr kha an inhriat maia, hmu kha a sân an irzuka, kha thu khah an insîr an insîr ngai.

2. Vântirtôn a zuang inlâr : Zân khat chu belra enkoltuhai khan an belrahai khah ram kêra an riakpuihaia. Kha zân khan voikhat rengin an kôla vântirtôn a zuang ngîr tâka, Rengpa roiinpuina khan an kôl khah a êl invâr phuta. Belrapuhai kha an chi sikin an inthinga. Khannisian, vântirtôn khan, “Chi no unglân, irngai roi, mi tin ta hranga Thurchi Sa râifanom tak ki zuang intung a ni. A vuan hin nin ta hrangin Davida khuaa saninhringtu a suak ta, Reng Krista kha. Khan, hi hih nin ta hranga irsinsiana a ni; nâisen puana tuam, sa bu pêkna khênga zâl hmu nin ti,” a zuang tia. Davida khua ti hih Bethlehem kha a ni.

3. Vân mihai hla : Belrapuhai kha chipumin omhai khom sian; vântirtôn thu'nsîr kha satakin an irngaia. Vântirtôn khan thu an sîr zoiin chu an kôla khan vân mipuihai an zuang oma. Kha khan, hlapôl roiinpui tak, “Inchungtaka Pathian roiinpuin om ri se, hnuai chung

IRCHULAI - 2

JISUA SIKUL FE LAI

A thu tum : Jisua anga Pathian Thu irchu an irzuk theina hrangin.

Tep hrang : Deut. 6:4,5; Lk. 2:46,47.

THUMAHRUAI

Sikul mo nin fe ngai? Imo nin irchu ngai? I thu mo nin irngai nuam tak? Sikul nin nei sikin nin lôm mo? Irchutirtuhai kuang nin inhriat loi murdi irdonhai ngai roi duah.

1. Jisua sikul-ah a fe : Jisua kha kum ruk a hong ni'n chu sikul-ah fe a ruk tâka. Kum ruk an phâk mân chu insûnga an nuhaiin an irchuhai baka; kha hnunga an pahai khan an irchutirhai nôka, hi zoia hin kêng kum ruk an ni tena an Biak In sikul (synagogue)-ah an fe ngai a ni. An sikul-a irchutirtuhai khah Rabbi tiin an koihai ngai. Jisua khah a pa'n sikul-a khan a hruaia, Rabbi kuang sikul nâipang danghai kuang a toi sa ngai a ni. An sikul khah ei sikul ang hi ni ma. Nâipanghai khah irchutirtu kôla an toi irtânga, irchutirtu khan ar ziak pehaia, nâipanghai khan an tep inrual ngai a ni. Jisua khomin a rualhai itep ang khan a tepa, ngûk takin ar ngai sa ngai.

2. An irchulaibu : Jisua le a rualhai khan a nî tin Pathian lekhabu irchânghai an irchu ngaia. A phut taka an irchu ngai chu Thu Sôm pêk hi a ni. Hi zoia hin Sam bu hih an irchu ngai a ni. Khahai khah en loiin an tep thei zita. Jisua khomin a puihling dênin a inhriat mai a ni. An irchulaibu chu Thuthung Lui hi a ni. Atûnlaia ei lekhabu anga phên zât hi ni maka, lekha phêk sei tak hi an inzuata, kha khah an irchulaibu neisun chu a ni. Dân chi dang danghai an irchua, hla khom an sak ngai.

3. Thonthu an irngai : An irchulai an zoiin chu irchutirtu'n thonthu an sîr ngaia. Davida thu, deipu Eliza thu le Aigupta ram ata Pathianin Israelhai a hruaisuak thu an insîr ngai a ni. Jisua khan ngûk takin ar

ngai hena, a nu'n thonthu dang a lei ihril ngai le nâisen laia Aigupta ram ata Nazareth khuua an lûtna thu a ihril pehai khah an hriat suak ngai a ni.

4. Sikul bâng : Sikul bâng zoia hin Jisua chu insûng tiang a fe thal ngai. Hmun danga chai ngai mah. A nu le pa kuang khan a irchutirtuhaiin thonthu an insîr pe le sikul-a an thil irchu murdi khah an sîr pehai ngai. Pathian lekhabua thonthu tam tak a inhriat ata khah Pathian mi huaisen Davida, Eliza le Mosia anga Pathian thu zôm mi ni a tum hlat ngai. Pathian thu tam ual inhriat le Pathian mihai thurchi tam ual inhriat hih ar zuk tak tak ngai a ni.

Chângvong : Lk. 2:52.

Khan, Jisua khah a vâu ual uala, a hong lian tîr tîra,
Pathian le mihriam inditin a om ual uala.

Irdonna :

1. Jisua kha kum i za a ni'n mo sikul a fe kha?
2. Irchutirtu khah itin mo an koi ngai?
3. Sikul bâng zoia Jisua khah khôn mo a fe ngai?
4. Jisua kha sikul a fe mân khan tu'n mo ar chutir ngai?

Tho hrang :

Lekha irzuat kha inentir ni sian.

* * * * *

chang inhre maka, ar khêl a tia, chi khom a chi ok a ni. Khannisian, Gabriela khan Mari kuanga khan, “Mari, chi no ro, Pathian inditbêk ni ni e. Irngai ro, inrâi ni ta, nâipa nei ni ta, ar hminga Jisua ni iphua hrang a ni. Ama kha mi lian la ni a ta, inchungtaka nâipa la ti an ti,” a ti tâka. Nâisen zuang suak hrang khah irkip takin vântirtônin an hril zita. Khanchu, Mari khan a nâi vong hrang khah Pathian ata a ni ipêk ngêt hrang a nih ti kha an hriat thiam tâka.

3. Mari a lôm : Mari khah ar ngaitua a buaia, Pathianin mihriamhai inzôktu a zuang ifîr, Jisua nu hong ni hrang khah a sân a lôma. Vântirtôn khan Pathian Irtha Irthiang kha a chung a tung a tih ti an hril sikin a lôm tak tak a ni. Khanchu, Mari khan irnêm tak le inzâ takin, “Irngai ro, Rengpa suaknu ki ni; ni thu ang takin ki chung a tung ri se,” a tia. Vântirtôn fe hnunga chu Mari khan ar khêl a tia, a toinaa khan a toi raka; khannisian, a nâipa khan mihai la changpui a tih ti an sâpin chu a rai a fân tak taka, “Ki nunin Rengpa a chôindôma, ki'r tha khomin a nin zôkpu Pathian chung a lôm tak taka,” ti hla a phua tâka. A râifân hrai sikin a insûng mihai khah hrilhai lat a nuam tâka ni. Kho hlataka om ar zirpuinu Elizabeti, Zakaria dôngma kha hril hrangin a fe tâk a ni.

Chângvong : Luk. 1:46,47.

Khan, Mari'n, “Ki lungrîlin Rengpa a chôindôma, ki'r tha khoma ni saninhrintu Pathian chung a râiinfân tak tak.

Irdonna :

1. Mari kha khô khuua mo a om?
2. Mari pa irhming kha sâm roh.
3. Vântirtôn zuang inlâr kha imo ar hming?
4. Mari chung a imo a zuang itung hrang kha?
5. Tu mo hril hrang a itum kha?

Tho hrang :

Mari kuanga vântirtôn inlâr dûr inentir ni sian.

* * * * *

SEN SARINA
THURCHI SA

IRCHULAI - 31

JISUA SUAK THU

A thu tum : *Mari kuanga thurchi lômom zuang tung dân.*

Tep hrang : *Lk. 1:26-45.*

THUMAHRUAI

Nin ina mi an hong chai zoroa hin i thu mani chu an insîr ngaia. A kâra thu râifânôm tak tak an insîra; a kâra chu thu râifânôm ok loi an insîr ngai ti roi? Thu râifânôm tak a ni'n chu ei insûngkuahai le mi danghai khom inhrehai sian ei tia, ei hril mai ngai. A vuan hin chu dôngmate inkhatin thu lômom tak a inhriat thu le a insûng mihai kuanga a insîr thu ei irchu hrang a ni.

1. Nazaret khuaa Mari : Zakaria hai omna khua ata mêl sômruk vêla hla khua inkhat hi a oma, kha khah Nazaret khua a ni. Mari an iti khah hi khuaa hin a oma; ama hi Juda nama mi, Davida irchi, Helia nâinu a ni. Mari hi kut sintho thei mi a nia, bai sin le sihriak siamhai khom hih a thei tak tak a ni. Insûng le in kôlhài a phît infâia, bêl le bûr an fâi sa ngai. Pathian hi lungthung hrang a nih ti le lekhabu irzuata thu irziak khah zôm hranga inkhôm ina an insîr khah a zôm ngai a ni. Rammuala rêng roiinpui tak takhai thurchi nêkin mihriamhai inzôk hranga zuangtu thurchi inhriat a tum uala, ar ngai khom a hoi a ti a ni. Rom mihai khan Juda mihai khah deng an intheihai lam kha a hmua, Pathian kuang saninzôktu zuang hrang khah zuang lat hrangin a zong ngai a ni.

2. Vântirtôn a zuang inlâr : Nikho khat chu a inah khan vântirtôn inkhat, Gabriela an iti khah a zuang thut tâka, "Chubai, inditbîk! Rengpa ni kuanga a om," tiin Mari kha chubai a zuang mûka. Mari khan khaanga vântirtônin chubai a zuang imûk khah ar ngaina lam

IRCHULAI - 3

JISUA'N A NU LE A PA A CHANGPUI

A thu tum : *Jisua angin ei nu le ei pahai ei changpui hrang a ni.*

Tep hrang : *Mat. 13:55; Mk. 6:13; Lk. 2:40,52.*

THUMAHRUAI

Nin insûng mihai nin changpui thei ta mo? Inphît thei tâkhain nin kut inding u ta? Nin nu le nin pahai sintho nin hmua hin nin inbuaikai mo nin changpuihai ngai mo? Nâipang felin chu nin insûnghai changpui ngai nin ti. A vuan hin nâipang fel tak thurchi insîr hrang ei nia, ngûk takin lei irngai roi, nakana nangni irdon hrang ki ni.

1. Jisua'n a nu a changpui : Jisua kha sikul fe a phut ta, ti ei irchu tâka. Irchutirtuhai thu a sân a zôm thei a ni. A nu le pa thu khom a zôma, Pathian lekhabua khom irziak a ni (Lk. 2:51). Jisua'n chu a nu changpui hih a hoi a ti tak ngai, a thei la lamin a nu a changpui ngaia. Zînga sûngko inkhôm an nei zoiin toihmun le insûng kha a rêl infâi ngai.

2. A pa sinthônaa : Juda-hai laia khan nâipang murdi hin i ang sin khom irchu nuamin irchuhai ngai khom sian, kut sinthoa fâk zong theina an irchutirhai ngêt sa ngai. Paula kha nâipang vâr tak, dân irchutirtu ni hranga an irchutir lai khom khan puan in siama sum hlo a irchu ngai a ni. Kut sinthoa sum hmûna imo khat an theina hrangin an nu le pahaiin an irchutirhai ngêt ngai a ni. Khahai khah a vuan ni ten hin an la hmang mai sikin, Juda-hai hih sum hlo bepâr thei tak an nih tiin atûnlai rammuala hin an inlâr tak tak a ni. Khaangin, Jisua khom khah a pa sinthôna hmunhaia fein, a sin khah a ena, changpui a nang zoro'n a changpuiin mistiri sin kha satakin a ithei a ni. Mistiri neinin khom khah a pa khan a ti pea, an hriat zit a ni.

3. Nâipang danghai leh an irdâi : Jisua khan rual fel tak tak ar

puihaia. Irdâi hi a hoi a ti ngaia, sikul bânga hin a nu changpui hrang a om ta no'n chu kholaia an irdâi hen a ni. A rualhai leh an irdâiin tu mi leh khom irsual ngai mahai. A kêra hla ok loina a chaia, khannisian, a nu inhril loiin khoa khom fe nuam ngai ma. A nu iphal loina hmuna chu fe viat ngai mah. Sikul fe zoro'n chu hmun danga fe loiin sikul-a vaih a fe ngai a ni.

4. Khohloi tiang : Khohloi a hong ni'n chu Jisua khan meiserhai kha a ena, electric an la nei no sikin a khohloi tinin meiser a en ngai a ni. Bu nêk hrangin a nu a changpui sa ngai.

Chângvong : *Efe. 6:1.*

Nâipanghao, Rengpaa khan nin nu le nin pahai thu zôm roi.

Irdonna :

1. A vuan hin tu thurchi mo ei insîr kha?
2. Tu mo a changpui ngai kha?
3. Jisua khah nâipang danghai leh an irdâiin a halhai ngai mo?
4. A nu le pa thu mo a zôm?
5. Juda nâipanghai khan imo thei ngêt a inang pehai?

Tho hrang :

Irchutirtu'n, "Nu le pa thu zôm nuam murdi inding roi," tiin indingtirhai sian; kut irbopin mit insîngin hiang hin chongchaipuihai ni sian:

"O Rengpa, Jisua anga kin insûnghai changpui kin nuam e. Thu zôm thei hrangin ni changpuiin lân, Jisua anga om hrangin ni changpui ro, Jisua irhmingin nang kin nghi, Amen," tiin.

o? tiin an lei ngaitua saa. A omzia chu - Pathianin a rual ni hrangin a ni fial maia; khannisian, senkhatin chu a rual ni hrangin nuam mahai. Irvâna hruaithe hrangin a ni fiala. A thu zôma a kuanga om ngaihai khah Pathianin a lôm tak tak hrang a ni.

Chângvong : *Joh. 15:14.*

Thu nangni ki ipêk hih nin zômin chu ki rualhai ni nin ti.

Irdonna :

1. Mi irchongpa khan imo a itho kha?
2. A rual a ifialhai kha an hong mo?
3. Inhnunga khan tuhai mo a ifialhai kha?
4. Anni kha teh an hong mo?
5. Itin mo Jisua rual ei ini hrang?

Tho hrang :

Thei lam lamin irchutirtu hin nâipanghai kuang a takin insîr ni sian.

3. Irphialna chi dang dang : A siahlohai a tîr hnungin chu a neitupa khan a hruaithe siam khah a sa le saloi a en chit hnungin, mikot kôla khan râifân takin a lei oma. A siahlo inkhat khah a hong kêra, ‘Ni mi fial khan loi ar chôka, a en fe hrang ki nia hong thei no ning a ti,’ a tia. An sîr lai takin siahlo dang a hong tunga, sehrât ar chôk sikin ni mi fialhai khah hong thei no nih ti an sîra. A siahlo dang nôk khan ni mi fial khan dôngma a nei sikin a hong thei loi hrang thu an sîr nôka. Khaang khan a mi fial murdihai khah irphialna thu insîrin rêng hruaitheanaa an ichang thei nona thu an hril zita.

An pu khah a milung hoi pe ta maka. A rual sahai khan a hruaithe fa hrangin tukhom an hong ta no sikin, “Ki rual sa khom an ini loi kêng. Ki hruaithe khom hong ta loi kha teh koihai viat ta no ning,” a ti tâka.

4. Mi dang a fial : Hruaithe fâk hrang lak khah siam zit a ni tâka, itin mo tho ta nihai? pai zit hrang lakin an inpâma. Khanchu, tho hrang lam satak an sâp suak zok tâka. A siahlo a koia, “Suakin lân, kholaidung haia, inkongkâr haia fe’n lân, invâihai, kholra baicha hai, mitcho hai, ke’nbâi hai, hi hin hong hruai lût ro,” a ti tâka. Khaang mihai khah a va fialhaiin chu râifân takin an hongta. Khaanga hruaitheanaa fial hrangtu rual sa, tukhom an la nei ngai no sikin a sân an irlôka, irphialna ite nei loiin an hong zit a ni. Khannisian, fâk hrang khah a la tama, siahlo khan a pu kuang, “Ka pu, ni thu ni pêk ang khan ki thoa; khannisianlân, hmun a la zôka,” a hong tia. A pu khan, “Suakin lân, lam lian le lam kêk haia fe’n lân, ki in sipna hrangin mi hong hruai lûthai ro,” a tia. Khan, ‘Nang ki hril, mi ki ifialhai inkhat lua’n ki hruaithe fa no nihai,’ a tia.

5. Râifân takin hruai an inthe ta : Atûn chu a in khah an sip zit tâka. A chongpupa khan a en vêla, a râi a fân tak taka. Mi’n rianghaiin râifân takin a hruaithe an fâk sikin le a fialnahai an irngai poimoa, inrang taka an hong pe zit sikin a ilôm a ni. Khanchu, a chongpupa khan, “Hi mihai hin ki fialna an inhriat le an hongta; khasikin, atûn ata chu ki rualhai ni ta an ti,” a ti tâk a ni.

Jisua’n hi thurchi hih a kôla mihai a ihrilhai a nia. An sîr laia hin ngûk takin an lei irngai a ni. A thu insîr omzia hih imo a ini hrang

IRCHULAI - 4

JISUA’N HLÊMNA A TONG

A thu tum : *Jisua’n hlêmna an hnê*

Tep hrang : *Mk. 1:12,13; Lk. 4:1-12; Deut. 8:3,16; Mat. 4:1-11.*

THUMAHRUAI

Mi’n thil sual ni thopui roh mo an ti ngai ta? A ni le inkhôm fe loi hrangin nangni an inthêm ta mo? Itin mo nin ti ngai? Nâipang fel khan Pathian thu a izôm khak hrang a ni. Eini chu Setana thu zôm loi hranga nâipang fel ei ni. A vuan hin Setana thu hnôltu thurchi ei insîr hrang a ni. A kêra chu Setana hi Diabola khom an ti sa ngai.

1. Jisua a hong puihling ta : Nâipang fel tak ni ngai, Jisua khah a hong puihling tâka. Pathianin sintho hranga a iti chu thuhiril kha a ni. Kha sin khah a iphut hrang a ni ta. A nâipang lai khoma a insûng mihai thu zôm le fel bîk a ni kha. A hong puihling tena khom khan a sintho tum khah tho zit a tum a ni.

2. Ramchâr hmuna : Sûn khat chu thu a la insîr mânin ramchâr hmuna a va fea. Ramchâra khan thingkung inkhat khom hmu hrang om maka, tui khom om ual maka, bâli le lung tam tak a oma. Ramsa le thilhring khom om mahai. Mi tamtak chu phîngchâm le tuinhrâlin an thi ngai a ni. Ramsahai khom hiang hmuna hin chu an thi ngai a ni. Hiang hmuna hin Jisua khah a bingin sîn sômminli zân sômminli a oma.

3. Diabola a hong : Khaanga ramchâra phîngchâm taka a om lai taka khan Diabola chu a hongta, Jisua kha a thu inzômtil a tum tâka. “Pathian Nâipa ni ni’n chu hi lung hih bai chang hrangin thu pe ro,” a hong tia. Khannisian, Jisua chu Diabola thu kher khah zôm tum maka. Diabola thu zôm nêkin thi an thang ual tâka. Khasikin, Pathian thu hmangin a sâma, “Mihriam hih bai vaiin hring no nihai, ti irziak a ni,” a tia. Pathian thu a lei itep ngai khah a nang pe zap ta. Diabola

khan a tho lam khom inhre maka, tho dân dang a zong nôka.

4. Biak in sîp irzum : Diabola khan Jisua khah Jerusalem Biak in sîp irzuma a hruai nôka. Kha rengata khah irchôm hrangin a tia, vântirtônin nang len dom an ti tiin an hlêm nôka. Khannisian, Jisua'n Diabola thu kha zôm nuam ual loiin, 'Rengpa ni Pathian fiah no ro, ti a ni,' tiin a sâma. Diabola thu khan irchôm nuam maka. Kha tena chu Diabola khan tho dân inhre ta mah.

5. Ama chubai mûk hrangin a ti : Inhnungkhôn taka chu Diabola khan Jisua khah rammual ram murdi an thîrtir tâka. Khahai murdi khah a ta angin an sîra, "Chubai ni mûkin lân, a rêngin ni ta ni zit a ti," tiin ama chubai mûk hrangin an thêm nôk tâka. Khan, Jisua'n Pathian thu leh ngêt a sâma : 'Rengpa ni Pathian chubai mûkin lân, ama sin vaih tho roh ti irziak a ni,' a ti nôk tâka. Diabola khan a thônâ lam inhre loiin nikho danga inthêm nôk hrangin a fesan ta. Jisua khan ama inthêmtu Diabola khah an hnêpai tâka. Eini khomin Jisua ang hin a nin thêmtu thu ei izôm hrang ni maka, ei inhnê ngêt hrang a ni.

Chângvong : Lk. 4:8.

Rengpa ni Pathian chubai mûkin lân, ama sin vaih tho roh.

Irdonna :

1. Jisua kha khô hmuna mo a fe?
2. Tu'n mo a hong inthêm kha?
3. I tho hrangin mo a inthêm masa tak?
4. Jisua'n i thu hmangin mo Diabola kha a sâm?
5. Jisua'n Diabola thu a zôm ta mo?

* * * * *

IRCHULAI - 30

HRUAI ROIINPUI

A thu tum : *Jisua fialna changtuhai kha a rualhai an ni.*

Tep hrang : *Lk. 14:15-24.*

THUMAHRUAI

Hruaithe na hmuna nin fe ta ngai mo? Mi'n bu nêk hrangin nin in-sûngkua nangni an koi ta mo? Nin pahaiin sial that tahai sian, hruaithe tho hrang ni unglân, tuhai mo nin ikoihai hrang? Nin rualhai koi nin tih ti roi? Nin rualhai khah hong nuam nohai sian a hoi ti no chin ni na! Jisua khom khah mi'n hruaithe na an koia, bu nêk zoroa khan thurchi an sîra. Kha a thurchi insîr khah a vuan hin ei irngai hrang a ni.

1. Hruaithe hranga fialna : Jisua'n hruaithe na khan a kôla mihai kuang thu an sîra. Tianlai khan mi'rchong pa ang hih a oma, rual khom a nei intam oka, voikhat chu a rualhai hrangin hruaithe a tuma, tuhai mo a ifialhai hrang khah a sân a ngaituaa. A rualhai irhming kha ar ziak suak zita, fialhai zit a tum sikin ngûk takin an sâpa. Khanchu, fialna lekha khah a siahlohai an semtirhai tâka; hruaithe nikhua le a zoro khah an hriattirhai zit a ni. A rualhai khan an inhriatin chu a sân an lôma, fe zit hrangin an irhrl irhlôm tâka.

2. An irsiam : Khanchu, mi irchongpa khah hruaithe phut hrangin ar siam tâka. A siahlo senkhathai khah in infâi hrangin a tihai, a kil dênâ infâi zit hrangin. Senkhat chu bazara neinun irchôk hrangin a tîrhaia. Senkhat chu insûng an lei irvotira. A nî tin sin an tho sup sup, a zoro a tung tâka, mi an tung mânin fâkruah tinrênghai khah an lei siam zita. Mi tam tak honghai khom sian, an rênga ruk seng hrangin an lei irsiama. Khanchu, a fâk zoro a ni tena chu siahlohai khah a tîrhaia, thil tinrêng ar zoi ta sikin hong fâk hrangin an koitirhai tâka, "Hong ta roi, thil tinrêng ar zoi tâk e," tiin a siahlohai kha an va'n sam tâka.

chu a lunginkham tak taka. Masan rak khah nuam ta maka. A va depa, a popna sâbehai khah sihriak polin a tuam pe tâka. A hong chuangna sakuartung chung a bâng, ama khah ke'n a fea. A poisa an lâk pe zit ti an hriat sikin mikhual tungna in man hrang khom a pêk tâka; kha hnung khan a fesana a ni.

4. Kaikhômna : Khaanga changpuitu chu Samari mi sa a ni. A hmêl hriat ni ngai loi, a urêng khom ni loi, changpui innang a hmu sik ringota changpui a inuam khah a fel mo nin ti? Jisua khan hi thu an sîr laia lei irngaituhai kuang, "Nangni khom khang khan va tho roi," a tia. Eini khomin ei itho hrang a nih ti roi.

Chângvong : Mat. 5:7.

Lungkhamna nei mihai chu an vân a sa e, lungkham an la ihlo hrang a ni.

Irdonna :

1. Tuhaiin mo khual inzinpa kha an lei izêm?
2. Tuhaiin mo changpui nuam loa an ilôi kha?
3. Tu'n mo a changpui?
4. Itin mo a changpui kha?
5. Tuhai mo nin ichangpui thei hrang?

Tho hrang :

A omlam insîr ni ri se.

* * * * *

IRCHULAI - 5

JISUA'N THURCHI SA A HRIL NGAI

A thu tum : *Jisua'n Pathian Thu angin Thurchi Sa a hril ta.*

Tep hrang : *Mat. 4:12-17; Mk. 1:14,15.*

THUMAHRUAI

Thu'nsîr thei tak thu'nsîr nin irngai ta ngai mo? Mi senkhat chu Pathian thu an insîr thei hrai sikin mi tamtakin an zuihai ngai a ni. Thu'nsîr thei tak thu'nsîr chu nâipang khomin a hoi nin ti ngai ti roi. A vuan hin rammuala thu'nsîr thei tak thurchi ei insîr hrang a ni, i thu mo a insîr ti lei irngai sabak roi.

1. Galili bial tiang Jisua'n thu'nsîr a phut : Jisua kha Johana'n bapisma an changtir zoin chu irtha irthiangin ramchâra a hruaia. Kha hnunga Jisua baptistu, Johana khah Pathian thu diktak an sîr sikin hruaituhai khan an chela. Johana an chel ti Jisua'n an hriatin chu Jisua kha a omna khua, Nazareth ata Galili biala Kapernaum khua a fe pat tâka. Khataka khan Jisua'n thu insîr a phut tâka, hi mân hin chu thu lan sîr ngai mah.

2. Jisua thuhiril chu : Jisua'n thu a insîr masa tak chu, "Irlet roi, vânram chu anâi ta e," ti a ni. Mihai khan an thil insual ngai khah irlethai sian, vânram kêi thei an tih ti insîr a uara. Galili dîl kôla fein, "Zoro a zuang tung tâka, Pathian Ram khom a zuang nâi ta; irlet unglân, Thurchi Sa hi iam roi," a ti maia. Mi tinin a thu'nsîr kha a sân an irngai hen a ni. Inkhômna inhaia fe'n mihai kuang Thurchi Sa khah ar chutirhai zêla, an sualhai irleta, Pathian thu zôm hrangin a hril zêlhai ngai a ni.

3. Indamna sin a tho : Thurchi Sa a hrila khan a kôl vêla damloihai an hong saa. Natna chi tinrênga damloihai khah an damhai zêla, an phîng sûnga ram khohrihai khom an hnotsuak pai thiai a ni. Ramkhohri khan Jisua kha an chi sikin chong khom chong ngam loiin; Jisua thupêk

ang takin an om ngai a ni.

4. Jisua Thurchi Sa pomtuhaiin chu vânrâm chang an ti : Jisua'n chu mi murdi hih an thi hnunga vânrâm fehâi sian a nuam a ni. Khasikin, Thurchi Sa khah a hril ngai a ni. Mi sualhai khah vânrâm lût thei no nihâia, an sualnâhai ata irlet hrangin a hrialhai ngai. An sual ata irlethai chu nakana an thi hnunga vânrâm an la fe hrang a ni. Eini khom hih Jisua thu zômthai ei nia, ei sualnâhai irlet ei ta; khanchu, ei thi zoia khom Jisua kuang, irvâna ei rêngin ei ife hrang a ni.

Chângyong : Mk. 1:15.

Irlet unglân, Thurchi Sa hi iam roi.

Irdonna :

1. Tu'n mo Jisua kha baptisma a itho?
2. Khôn mo Jisua kha a ife?
3. I thu mo a insîr ngai kha?
4. Ramkhohri khan Jisua kha a ngam mo?
5. Jisua thu zômhai khah an thi hnunga khôn mo an ife hrang?

Tho hrang :

Jisua thu'nsîr lai dâr inentir ni sian.

IRCHULAI - 29

SAMARI MI SA

A thu tum : Mi danghai changpui hi ei sin tum a ni.

Tep hrang : Lk. 10:25-37.

THUMAHRUAI

Damloi mo nin hmu ta ngai? A ni le pop tuanghai teh nin hmu ta ngai mo? Nin hmu'n chu inrenhai nin tih ti roi. A ni le mi dang zêm ngai mi pualoi nin hmu ta mo? Eini'n chu tute ei izêm hrang ni maka, changpuihai hrang a ni. A vuan hin mi pop liam tuanghai changpuitu thurchi ei insîr hrang a ni.

1. Khual inzinin nakhrâtsong a tok : Voikhat chu, mi inkhat hih Jerusalem khua ata Jeriko khua a pana. Jerusalem ata Jeriko hih km 32 vêl a nia, a lampui hih ar hela rôl le lungpui tam tak a oma. Hi lampui ram kêra hin a bingîn a fe lai takin rôl ata hin nakhrâtsong mi pualoi tak tak hih an hong suaka, thingbong lianpâhai hong chôiin kha khual inzinpa khah an zêm tâka. An zêm inrîl ngula, a neinun murdi an lâk pe zit tâka. Thi vâng vângin lam laia inzâltirin, an mâksan raka. Hmu ta unglân, itin mo nin itho hrang?

2. Ochai le Levia irchihaiin an hmu : Nakana chu sakhua sinthotu, ochai inkhat hih kha lampuia khan a hong, popliam tuang zâl kha a hmu tâka. Itin mo tho le nin iam? Changpui loiin lam sîr tiang a lôl paia. A hnunga khan mi inkhat, Levia irchi an iti khah a hong nôka. Kha pa, popliam tuanga zâlpa kha a hmua. Popliam tuangpa khan mi hong irhâi an hriata, ama changpui hrang khan a sabeia. Khannisian, kha mi khom khan changpui loiin lam sîra khan a lôlpa tâka.

3. Samari mi a hong : Khual inzin mi ngêt Samari mi a hong. Popliam tuangpa khan intak takin a lei ena, ama khan chu ni changpui ngêt ta a tih ti a tûnga. Kha Samari mi, khual inzinpa khah mi satak a lei nia. Nakhrâtsonghaiin an lei zêm phiara lei zâl rak khah a hmu'n

Chângvong : Joh. 10:7.

A dik takin, a dik takin nangni ki hril, kei hi belra mikot kha ki ni.

Irdonna :

1. Zâna khôn mo belrahai an riak ngai?
2. Belra mikota inkhâr kha tuhai man ni?
3. Jisua zoro laia khan belra kul kha chi i za ma ni?
4. Jisua khan imo ki nih a iti kha?

Tho hrang :

Belra hôl lai dūr inentir ni sian.

* * * * *

**SEN HNINA
PATHIANIN NÂIPANGHAI A SÛNGHUALIN A ENKOL**

IRCHULAI - 6

MOSIA THUP THU

A thu tum : Pathianin nâipanghai a sũnghualin a enkol

Tep hrang : Exo. 1:15-2:10.

THUMAHRUAI

Amrama le Jokebedi hai nâipa Mosia hun chiah hih inhriat thei ni ta maka, mi theithiam senkhathaiin B.C. 1400 -1250 vêl niin an hrila. Pathian chi mi Siphraii le Puii hai zâra Mosia khom hi hong suak thei a ni. Mosia hi Levia irchi ata hong irzir a ni, a uhai chu Miriami le Arona an ni.

Hebrai nâipasal rêng rêng saninzôk thei mahai ti hih a tângpuiin inhriat ni sianlân. Mosia nu lungthungna le a farnu irpêkna hmangin Pathianin nâitesen hringna chu a saninzôk a ni. Khannisian, itinrêngthothei Pathianin a nu ngêt hmangin a enkol zui zêl ti thu nâipanghai inhriattir infel hi a sa. Nâipanghaiin phâiruang hi an inhriat kher no khom a ni thei, thei a ni'n chu phâiruang inentirhai ni sian, ar lim mani chu inentir thei ni sian sa ok a ti.

Faroa nâinu'n Mosia a iman hih Pathian irfûktir inlangna hrang ni ngêt a ti. Irchutirtu'n nâipanghai chong irdonna neihai sian- Nâitesen hmêl satak nin hmu ta ngai mo? Nâitesen hmêl satak nei ta unglân, mi'n that tumhai sian, itin mo tho ung? A vuan hin tuhaiin mo nâitesen that an itum, kha khah ei irchu hrang a nia, ngûk takin irngai roi duah.

1. Aigupta rama Hebrai-hai : Tianlai khan Israel namhai chu Aigupta rama an om khôma. Kha laia khan an nam chu Hebrai nam tiin an hril ngai. Aigupta rama an om nasan chu Kanaan rama châm a tâk sika a ni. Khan, Hebrai-hai chu an hong pung hrât tak taka, nam roiinpui tak an hong ni tâka, an fel tak taka. Khannisian, Aigupta mi-

hai khan an rama omhai khah nuam mahaia. An rêng Faroa khan nâi inneitirtuhai (kurmahai) a koi khôma, “Nâi nin hrût tikin nâi pasal a ni’n chu that zel unglân; nupang a ni’n chu inzôk roi,” a tia. Khaang khan, nâi pasal chu a hong suak tâka, an thata; an nuhai chu an chap ngôi ngôi ngai a ni. Khannisian, nâi hrûtuhai (kurmahai) laia Pathian thu zôm mi an oma, kha mihai khan nâitesen chu that ngam viat ngai mahai.

2. Hebrai insûngkua mi inkhat : Hebrai nam laia insûngkua mi inkhat ar hming Amrama a oma. A dôngma Jokebedi khan nâite thar pasal a nei tâka. Kurmahaiin an that mânin satakin an thup inrûka. An insûngkua’n an râifân nâkin, mi dangin hmu rôl an tih tiin a sân an chia. Tha thum vêl an thup inrûka, mi’n an hmu’n chu thatpai an tih an tia a sân an chi ngai.

3. Tuidunga an thup inrûk : An thup inrûk zoiin chu a nu’n tho dân hrang a hong ngaitua suak tâka. Phâiruang hnâ a lâka, kokin a siam tâka, irkuang ang zekin a sûnga nâite sia theina hrangin a tâ tâka. A sûnga tui a lût thei nona hrangin thinghnâi leh ar manhaia. Puan irnêm satak a dâpa, kha khan nâite chu an zâltira. Khanchu, an in kôl renga ivadung kôla hnîmbuk laia khan a sie tâka. Khan, kha nâitesen unu khan fel takin inrûkin a en mai ngaia. Kha nupangte irhming chu Miriami a ni.

4. Nâitesen Mosia an man : Sûn khat chu an rama rêng Faroa nâinu le a siahlo dôngmate chu ivadunga tui an zu irsila. Ivadung panga hnîmbuk kâra kok chu an hmu tâka. A sûng an enin chu nâitesen hmêl satak hi a oma. An pomin chu a hong chap ngôi ngôi tâka. Faroa nâinu’n, “Hebrai mi nâi a ni hi te,” a tia. Faroa nâinu khan a sân an rena. A hmêl lak a saa, a nâipa hrangin enkol a tum tâk a ni. Kha nâite irhminga khan Mosia a phua tâka.

5. Nâite : Khaanga nâite an en lai taka khan an kôl renga nâitesen unu, Miriami chu a hong intâna. Faroa nâinu kuanga khan, “Hi nâite ompuitu hrangin Hebrai nupang nâi ompuitu koi ki ti,” a hong tia. Faroa nâinu khan a sân a sa a tia, a nuampui tâka. Khanchu, Miriami

IRCHULAI - 28

BELRA INKHÂR

A thu tum : *Jisua kuanga omhai chu an zôk ngai.*

Tep hrang : *Joh. 10:7-10.*

THUMAHRUAI

Nin inah mikot nin nei mo? Zâna nin kal ngai mo? I sika mo zâna mikot ei ikal ngai? Mi pualoi le inru an hong lût thei nona hrangin a ni. A vuan hin mikot thu ei insîr hrang a nia, satakin lei irngai roi.

1. Belra kul : Jisua zoro lai khan Filistia mihai khan belra vâi hih a sân an uara. Jisua suak lai khomin belra enkoltuhai khan Jisua suak thu kha an inhriat masa a ni kha. An belrahai siakhômna hrangin satakin inhni an siam ngaia, inkhat chu vântâng belra kul, a dang chu belra an hôlna hmuna an isiam inkhâr boi a ni. Zâna chu an belra-hai khumna hmuna hin an riak zit ngai.

2. Belra mikot : Khu a senkhata chu belra kul an irkop ngaia. An khu a belra murdi, kha khan an inlût zit a ni. An belrahai an irkip zit hnunga mikot kha an kal khak tâk a ni. A kâra chu belra an hôlna hmuna khan an riakpuihaia, kha belra kul kha chu a bang ngot an sunga, inkhâr om ngai loi a ni. Belrahai kha an lût an suak theia, khasikin a enkoltu kha mikot taka khan a izâl ngai a ni. Inruhâi, mi sualhai le kâmkei honghai khomsian, a inhriat masa ngai a ni. A sân an enkol thei a ni kha.

3. Jisua belra mikot : Jisua’n, “Kei hi belra mikot ki ni,” a tia. A omzia chu a mihai hranga enkoltu satak a ni tihna a ni. Belra enkoltu sahâiin an belrahai kôla riakin mikot an inhruk khak ngai ang khan Jisua khomin a mihai hi a enkol mai ngai a ni. Mi sualin an nin buai hrangin an hriat masatu a ni ngaia. Zâna ei in khak lai khomin a ni enkola, thil saloi ata a ni enkol sa ngai a ni. Khasikin, belra enkoltuhaiin an belra an hrung mai ngai ang hin Jisua khom hin a ni ihrung mai ngai a ni.

a hong ni'n chu a in tiang a fe tâka. Ruah tho a ta, a fachi inthek kha hong mông a ta, bu tam tak a la inei hrang kha an hriata, a lôm tak tak a ni.

4. Hmun dik loia fachi tâk : Fachi inthektu kha a in a fe hnunga chu, vatehai kha hongin lampuia tâkhai kha an fâk paia. Khan, ruah a zuang tho tâka, fachi kha a hong mông tâka, lungpherpha chung a hong mông kha chu a hong sa hlut hluta, nisa a hong lumin chu, ar zung thâkna an thûk no sikin a châr tîr tîr tâka. Irling kung hnuaia tâk khom kha a hong thoi hlut hluta, a dîp a om sikin ar hmang zit tâka, irhling kung hnuaia tâk kha chu inkhat lua puihling zoi ta mah.

5. Irnêng saa tâk : Irnêng saa fachi tâk murdi chu ruah a tho zoro rikipin a hong irsôna. Nisa a lum khomin thêu ual mah. Nakana chu a hong vûi tâka, bu kung tina khan ra tam tak a hong om tâka, a sen chu a lêt irza'n a hong ra suak ta a ni.

6. Jisua'n hi thu a insîr nasan : Jisua'n hi thu a insîr nasan hi a irchutihai kha an hrilhai nôk zita. Senkhat chu Pathian thu an irngaia, khannisian zôm nuam mahaia, an milung ata Setana'n a ilâkpaia a ni, vatehaiin fachi an ifâkpaia ang kha an ni. Senkhat chu thu irngai nuam sabak loiin, lungpherphaa tâk le irhling hnuaia tâk ang khan an om ngai a ni. Khannisian, Pathian thu irngaia zôm zôihai chu irnêng saa tâk ang kha an ni tiin an sîr infel nôk a ni. Eini khomin Pathian thu hih ei inhriat murdi zôm hrang a nih tiin Jisua hin a ni inhril sa a ni.

Chângvong : Jak. 4:17. Tukhom thil sa tho hrang inhriata tho loi chu a ta hrangin sual a ni.

Irdonna :

1. Fachi inthektu fachi khah kho khôn mo a tâk?
2. Lampuia tâk kha itin mo a om?
3. Lungpherphaa tâkhai khah a tôpa khan itin mo a om?
4. Irlingnei hnuaia tâk kha itin mo a om.
5. Irnêng saa tâk kha itin mo a iom kha?
6. Jisua'n chongirkhek an sîra hin khô khuuaa sintho ma ni?

khan ama nu, nâite nu ngêt khah a hong hruaia. Mosia nu kuanga khan Faroa nâinu khan, "Hi nâite hih fepui ta unglân, ni don pe ta roi," a tia. Khanchu, a nu takin a in tiang a hongpuia, indot takin a donpui inlian tâka. Rêng nâinu nâi a ni ta sikin Faroa nâinu kuanga khan nâitesen khah an lung an khamtira, khanchu a nâi ni hrangin ama nu kuanga ngêt khan hoi takin a enkol tâka.

6. Kaikhômna : Khanchu, Mosia khah Pathianin a saninzôk tâka. A hong puihlingin chu Faroa nâinu kuanga khan rêng ina a om tâka. Inhnunga chu a sinthopuitu roinpui tak hrangin Pathianin a siam tâk a ni. Pathianin a nu, a unu, Faroa hai hmangin a enkol zêl a ni. Eini khom Pathianin a ni saninzôk ngaia. Ei damloi laia hin a nin dam zêl ngaia. Fâk le nêk, puansil diarkaihai satakin a ni ipêk mai ngai.

Chângvong : Sam. 23:1.

"Rengpa chu ni enkoltu a nia, ite irsam no ning".

Irdonna :

1. Hebrai-hai kha khô rama mo an iom kha?
2. Nâitesen pasal hong suak rêng rêng khah i anga lohài hrang mo an ti kha?
3. Ivadung panga an thup inrûk khah tu ma ni?
4. Mosia unu irhming kha lei hril u ta?
5. Tu'n mo nâitesen kha a iman kha?
6. Mosia ompuitu kha tu ma ni?
7. A hong lian hnunga khan khôn mo a iom kha?

Tho hrang :

1. Dûr (picture) inlangtir ni ri se.
2. Hla - 'Jisua'n nâipanghai lung a thung' sakpuihai ni ri se.
3. Chongchaina neipuihai ni ri se.

IRCHULAI - 7

JOASA THUP CHUNGCHÂNG

A thu tum : *Pathianin mi sual ata nâipangte a sansuak*
Tep hrang : *II Renghai 11:1-16.*

THUMAHRUAI

Joasa hi Jehoasa ti khomin an koi ngaia, a omzia chu **Jehova'n a pêk** tihna a ni. A pa chu rêng Ahazia a nia, a nu chu Zibi a ni. Ama doitu tak a pi Athali hih rêngnu sual tak Jezebeli nâinu kha a ni. A zoro lai hi B.C 835 - 796 vêl a ni. A pi Athali'n rêngnu ni tuma rêng inlalna chel thei murdi a that sika Joasa hi thup a ni. Athali thiltum inkhat chu Davida irchi inlalna fe zêl hih inboipai a tuma; khannisian, Pathianin rêng Davida inlalna fe zêl chu inboi phal maka, Joasa hi a inzôk a ni.

Joasa chu kum sari (7) a ni kumin rêngin an inchang tâka. Pathian Koiindanghai laia thotum poimo tak chel theitu ei ni nâipangtehai laia hin om ngêt ei ti.

Nangni laia kum sari vêla mi murdi hong inding suak u ta! Thil thup ngai tak murdi'n nin bân phar u ta! Pathianni masaa khan nâisen thup thu ei irchu khah nin la'n hriat mo? A vuan hin nâi pasal thup thu ngêt ar hming Joasa thurchi ei irchu hrang a ni.

1. Rêng nâipa Joasa : Joasa irhming omzia chu **Jehova'n a pêk** tihna a ni. Rêng nâipahai chu an hong puihlingin an pahai mani, an nuhai mani an thi hnungin rêng an hong chang ngai. Joasa khom rêng ni ngêt hranga irngai a ni. Joasa pa chu Juda-hai rêng Ahazia a ni.

2. A pi (a pa nu) Athali'n Joasa that a tum : Joasa chu nâitesen a la ni laiin a pa chu a thi tâka. Rêngtak a thi'n chu rêng chang nôk hrang chu a nâipahai laia mi tu tak mani a ni ngaia. Khannisian, Joasa pi Athali chu tar sual tak a nia, rêng chang a tum ngita. Khanchu, rêng insûngkua laia rêng ni thei ôm murdi chu a that tâka. Joasa khom chu rêng hong chang hrang a ni sikin that a tum tâka.

IRCHULAI - 27

FACHI INTHEK THU

A thu tum : *Pathian thu ei inhriathai hi zôm hrang a ni.*
Tep hrang : *Mk. 4:1-9, 13-20.*

THUMAHRUAI

Irhuan nin neihai mo? Senkhatin irhuan ei neia, senkhatin loi ei neia. Senkhatin chu ei in kôl vêla pâr irhuan ei nei ngaia, ansuangruah song khom ei om ngai. Chîmu sa nei hrang le pâr satak nei hrangin chu irnêng sa a nang ngai a ni. Sa le kêlhain an fâk thei nona hrangin irkul a nang a ni. Ei lungrîl khom hi Pathian thu tuna irhuan ang a nia. Kha khah Jisua'n an sîra, ei irchu hrang a ni.

1. Jisua'n thu an sîr : Jisua khan thu'nsîr a sân a theia, mihai khan a thu insîr an irngai nuam sikin an zui hûl hûla. Mipuiin an ûm hrai sikin sôl irngamna hmun khom nei thei ngai mah. Voikhat chu mipuiin an inbuai thei nona hrangin irkuang sûnga lûtin a toi zêta, a thu irngai nuamtuhai kha ivadung muanga khan an omkhôma.

2. Fachi inthektu : Hi chongirkhek hi Jisua'n Galili dîl panga mipui tam takin an zuia a insîr a nia. Kapernaum khuaa sin a tho laia a ni. Hi thu an sîr lai hin a mân tiang khan Genesaret phâi an langa. Khataka khan loi neitu senkathaiin fachi an inthek a ni. Fachi inthektu hin a loia fachi a inthek hi, a sân an thek theia, a kut vei tiang hin fachi hi a chela, a kut chang tiang hin an thek tâka. Vatehaiin mihriam an om no tena fapai hrangin an thîr maia. Khan, kha loi laitaka khan lampui hi a oma, lungpherpha omna khom a oma, hmun senkhat nôka chu irhling kung a om saa. Hmun tam ual kha irnêng sa a ni. Khaang hmunhaia khan fachi chu an thek zit tâka.

3. Fachi tâkna hmun : Fachi inthektu khan fachi an theka khan, a sen lampui irnêng chârna khan a tâka, a sen lungpherpha, a sen irhling kung hnuai le a sen irnêng sana hmunhaia a tâk a ni. Khanchu, khohloi

2. Mi into'n in a sin : Mi dang inkhat, vâi loi hi a oma. Kha pa khan mi thu'nsîr irngai sabak ngai maka, ar ngai khomin, “Zôm ma ung,” a ti mai ngaia. Mi'n tho roh an iti pe hi tho nuam ngai maka, tho no roh an iti pe hih a tho nuam ngai. Hi mi ang hi nin om mo? Hianga mi'nto khom hin in a sin nuama. Hmun inkhat hih a va hmua, kha khah lung hmun a ni. A en vung vunga, “Ê, chokhur choi intak a ti. Hitaka in sin hih ki nuam no dân a ni, hmun dang zong ki ti,” a tia. Hmun dang hi a va hmu'n chu, kha khah bâlihnl hmun a nia. Kha intopa khan a hmu'n chu, “Hi hmuna hin ki in hrang sin ki ti, hitaka hin chu chokhur choi khom olsam a ti,” a tia. Khanchu, mi'nto khan bâlihnl hmuna khan rin pum pumin in a sin tâka.

3. In inhni ir-ang loi : Fûr a hong tung tâka, ruah a hong chîngin phâivua a hong suak nôka. Inhai khah phâivua'n a hong sêm rak raka. Itin mo om ta nihai? Mi vâi in kha chu det takin a om maia, phâivua khomin inhningtir maka, ruah le tuilian khomin insiat ual mah. Mi'n to in kha chu phâivua'n a hong sêm inrîl tâka, tuiin a tân pai ta. Hi hih Jisua insîr a ni. Jisua khan, “Ki thu inhriata zôm murdi chu mi vâi ang hi an ni,” a tia. Khasikin, mi vâi ni nuamin chu thu nin inhriat murdi zôm hrang a ni, nu le pa, hruaitu hai thu zôma takirtâi taka sin nin tho'n chu mi vâi nin ini zel hrang a ni.

Chângvong : Mat. 7:24. Khanchu, mi tinin hi ki thu inhriata zôm murdi chu, mi vâi, lungpui chung a in sintu leh irkhek hrang a ni.

Irdonna :

1. Mi vâi in khôn mo in a sin kha?
2. Mi'nto khan khôn mo in a sin?
3. Hi chongirkhek hi tu insîr ma ni?
4. Phâivua le ruah a hong tungin itin mo in inhnihai kha an om?
5. Mi'nto khan mi thu hril lai khan itin mo a om ngai?

Tho hrang :

In inhni dâr hi inentir ni sian. “Krista lungpui det taka ki ngîr . . .” ti hla kha sakpuihai ni sian.

3. Joasa an thup : Joasa hi Pathianin sansuak a nuama. Nâitesen ompuitu khan a sân an dot tak taka. A pi Athali'n that ngêt a tum ti thu an hriat sikin, a thup nuama, zâlmun tentana ar bîkpui tâka, kha zoiin chu Biak Ina a thup nôk tâka. A pi Athali le sipaihai khan an zonga chu hmusuak thei ta mahaia.

4. Joasa rênglukhum an inkhumtir : Joasa an thup thu hih a pi Athali khan inhre viat maka. Kum ruk hnunga chu a nî pasal, Biak Ina ochaiin Pathianin sinthotuhai kuanga khan, “Biak Inah hin rêng nâi pasal a om kêng! Atûn hin kum 7 mi a ni ta,” a tia. (Joasa kum ir-angpui hi inentir ni sian). Pathianin sinthotuhai khan, “E! rêng inchangtir ei ti. Khanchu, rêngnu Athali hih thatpai ei ti,” an ti tâka. Rêng nâi pasal, Joasa kum 7 mi chu an thupna tentan rengata an hong hruai suaka. Biak Inah khan tûte lût thei loina hrangin ufei chôiin an hrung khaka. Joasa chu Pathianin sinthotuhai murdi'n an indingpuaia, Biak In hruaitu inlaltakin Joasa chu rêng a nih ti entirna'n sihriak an nâla, rênglukhum an inkhumtir tâka. Judai ram rênga an siam ta. Kut an inbên mur mura, “Pathianin rêngtak hi inzok ri se,” tiin an khêk dur dura. Rêngnu sual tak Athali khom chu an thatpai tâk a ni.

6. Kaikhômna : Joasa chu nâipangte a ni lai ata rêng a hong chang tâka. I sika mo rêng a hong ichang thei lam? Pathianin a nihai le Pathianin sinthotuhai hmangin a sansuaka, rêng a hong chang thei tâk a ni. Pathianin chu ni saninzoktu le ni enkoltu a ni sikin, a sa tak tak a ni.

Chângvong : Sam. 46:1.

“Pathianin chu ei saninzokna le ei hrâtna, chardong laia ni changpuitu nâi tak a ni,”

Irdonna :

1. Joasa pa irhming kha i ma ni?
2. Tu'n mo Joasa kha that a itum?
3. Tu'n mo Joasa a ithup kha?
4. Kum i za tena mo Joasa hi rênga siam a ini?
5. Rêng a ni tih entirna khan itin mo an tho?
6. Rêng an siama khan itin mo an khêk?

IRCHULAI - 8

ELIJA LE MEITHÂI NÂI

A thu tum : *Pathianin nâipanghai ar ngaiihlua an dam nuam.*
Tep hrang : *I Renghai 17:17-24.*

THUMAHRUAI

A vuana ei irchu hrang chu Elija'n nâipang thi an dam thu ei irchu hrang a ni. Nin insûnga mithi an om ta ngai mo? Nâipang thi nin inhriat ngai mo? Nâipang thi hih an insûng mihaiin an châ ngaia, nangni khom nin uhai thihai ta sianlân chap ngêt nin ti na! Elija zoro laia khan nâipang thi inkhat chu a oma, Elija'n a kaithoi nôk thurchi ei irchu hrang a ni.

Deipu Elija hi **Gilead rama Tisbe** khuua mi a nia (I Renghai 17:1); khannisian, Tisbe hi Galili ram tianga om a nia. Khasikin, Elija hi Galili rama Tisbe khuua suakin, Gilead (Jordan râl nisua tiang) rama irthon khom a ni thei. Elija irhming omzia chu **Jah** hi Pathian a nih tihna a nia, **Jah** ti hih hlaa Jehova tihna chongbâi a ni. Elija hi B.C zabi 9-ah deipu a ni. Israel rama rênghaiin Jehova biakna châng ngaisak ngai mahaia, dân dik le kaihraina an zôm ngai no sikin Israel nam kuanga deipu hmangin Pathian thube a hril nuama. Kha laia Pathian ihmang deipu inkhat chu Elija a ni.

Deipu Elija chu Pathianin Zarephath khuua a tîra, khataka thil tung thurchi khah ei irchu hrang a ni. Zarephath hi Mediterranean tuipei muanga Sidon khuua sim (west) tiang a oma, atûnlai chu kha ram khah Sarafand ti a ni.

1. Deipu Elija thurchi : Deipu hi nin inhriat le nin hmu ta ngai mo? Deipu chu Pathian thu hriltu, Pathian ihmang, a mihai kuanga an omdân hrang hril ngaitu an ni. Jisua suak mân kum zabi 9-naa khan deipu irhming inthang tak a oma, ar hming chu Elija a ni. Israel mihai Pathian thu anga an om no sikin an rama ruah tho loi hrang an hrila. Khokang zoroa khan deipu Elija chu Pathianin tui omna hmuna a tîra. Khaang khan, Elija chu Pathian inhriatna hmun tina a fea, Pathian sin

SEN RUKNA

JISUA CHONGIRKHEK SENKHATHAI

IRCHULAI - 26

IN INHNI

A thu tum : *Pathian thu inhriata zômhai chu an zôk ngai.*
Tep hrang : *Mat. 7:24-27.*

THUMAHRUAI

In mo nin nei chit? In nei murdi'n nin kut hong phar u ta. Nin inhai khah tu isian ma ni? Phâivopui hong hrât sianlân, nin in khah sêm inrîl thei ni mo? Sêm inrîl ta sian, itin mo nin iom hrang? Chap ngot nin ti na! A vuan hin Jisua'n in inhni thurchi a insîr ei irngai hrang a nia, hi hih a insâpsuak ata a insîr ni maka; a taka a ihmu ata a insîr a ni. Palistina rama khan fûr laiin tuiin ivadunghai khah a suk inliana, phâizôl lian tak takin a siama; kha khan, in an sin nuama, a san chu khorthi sa khan an om nuamna sika a ni. Khannisian, rotui zoro le phâivua zoroa chu kha inhai khah tui le phâivua'n a insiat zit ngai a ni. Ngûk tak le inhriat tumin lei irngai roi.

1. Mi vârin in an sin : Mi vâr tak inkhat hih a oma, thu irchu le irngai hih a sân a nuam ngaia. Thu hrilhai hih a enhai mai ngaia, lei chong ngai maka, hnông khom lei hnông ual ngai mah. A thu inhriat murdi kha a zôm zêla, mi takirtâi tak a ni. Kha mi vâr khan in sin a tum tâka. Khanchu, a sinna hrang hmun a zonga, hmun inkhata a fe'n chu bâli hmun a va hmu, “Hi hmun hi chu chokhur choi ol a ti, in sinna'n sa ni mo?” a tia. Khanchu, “Sa no ni, hi hi chu tui hong lian a ta, phâivua'n hong sêm a ta, a inrîltir hrang kêng,” a ti tâka. Hmun danga a va fe nôka, kha hmuna khan lung a tama, an en vong vonga, “Hi hmuna hin chu chokhur choi intak khomsian in sin ki ti, hi hmuna hin chu tui hong lianin phâivua hong tho khom sian, lunga chopui ki phunin chu det khak a ti,” a tia. Khanchu lungpui chungka khan in chu a sin tâka.

Irdonna :

1. Elisa kha khô khuua mo a om ngai?
2. Samari khopui kha tuhaiin mo an irhual?
3. Suria sipai ni loi, kho pên tianga omhai khah tuhai man ni?
4. Itho sika mo Suria sipaihai kha an intân?

Tho hrang :

Fâk hrang ei nei sikin lômthu hrilna chongchaina nei ni ri se.

* * * * *

a tho ngai.

2. Zarephat khuua meithâi inah a tung : Pathianin deipu Elija chu Zarephat khuua meithâi ina tung hrangin a hrla, kha ina khan a tung tâka. Hi meithâinu hin nâi pasal inkhat vaih a neia, a sân an dot tak taka. Elija omna hrangin tentan irsâng an siam pea, kha ina khan a riak ngai. Kha zoroa khan an rama châm a tâk sikin fâk le nêk a sân a vânga, a ram mihai dengthei an tuanga. Khannisian, Pathianin anni hrang chu fâk hrang a pêkhai zêla, an fairêl chu phâi ngai mah. Kha meithâi le a nâipa khan chu voikhat lua bu ngheia phîngchâm irvei ngai mahai.

3. Meithâi nâi pasal neisun a thi : Fâk le nêk irsam loia raifân le lôm taka an om laiin nâipangte chu damloiin a oma, inhnunga chu a thi tâka. Meithâinu khan a nâi neisun an chân tâk sikin, a sân a bei an donga. Elija khomin a sân lung an kham tak taka. Meithâinu kuang, “Ni nâipa chu ni hong pe ta,” a tia. Khanchu, Elija’n nâipang thi khah a lâka, a omna tentana khan pomin a hruaia, a zâlmuna an zâltir tâka.

4. Nâipang chu a hong hring nôk ta : Deipuhai chu Pathian leh irhlet irhlôm ngai an nia. Elija’n nâipang thi chu lung an kham tak taka, Pathian kuang lungni takin a chongchai tâka. Elija chu nâipang ruak chung a kha, Pathian a koia, “O Rengpa, ki Pathian, lungkham takin hi nâipang hringna hi amaa hin hong inomtir nôk ro,” a tia. Khanchu, Pathianin Elija chongchaina chu a lei irngaia, nâipang thi tâk chu a hong hring nôk tâka. Pathianin deipu hmangin thil irkhêl tak a tho tâk a ni. Elija’n a nu kuang a hruaia, “En ta, ni nâi pasal hih a hring nôk tâk e,” a tia. A nu chu a sân lôm a tih ti roi. Pathianin nâipang chu an ren sikin Elija chongchaina chu a sâma, a thi tâk khah mihring a hong ni nôk ta. Pathianin meithâi le nâipanghai hih a sân lung a thung ngai.

Chângyong : Sam. 121:5.

“Rengpa chu nang a vêngtu a nia; Ama chu ni chang tianga om ngaitu a ni.”

Irdonna :

1. Deipu sintum hi i ma ni?
2. Deipu irhming kha i ma ni?
3. Khô khuua mo Pathianin deipu kha a tîr?
4. Tu ina mo Elija a tung kha?
5. Meithâi nâipa khah itin mo a iom?
6. Elija'n nâipang thi tâk chung a khan itin mo a tho?

Tho hrang :

1. Elija'n nâipang a indam lam dâr inlangtir ni ri se.
2. Nâipang hai chongchai rualpui ni sian, hiang hin, **“O Pathian, nangin nâipangtehai** ni enkol mai ngai sikin lômthu kin hong hril. Nâipang damloihai indamin, ni hruai mai roh. Jisua Krista irhmingin kin ngên, Amen.

* * * * *

khêla khan inphâr an oma. Anni khomin Suria sipaihai khah an chihai sikin an irbîka. Anni khom khah fâk hrang pêktuhai, Samari khuua mihai khan fâk hrang an nei ual ta no sikin, an phîng a ichâm ok ni ta a ta; khosûnga lût hrang lak khah phalhai mahaia, khakhêla fâk hrang khom om ta maka. An omna hmuna an om mai le khom phîngchâm in an ithi hrang a ni. Khohloi khat chu sipaihai omna an va pan tâka. Khataka khan sipai inkhat khom hmu mahaia. An riakbuka khan sakor, sakuartung le an puan in le fâk hrang tam tak a oma. Inphârhai khan ar ngaina lam inhre mahai a ni.

4. Suria sipaihaiin irhâi an inhriat : Suria sipaihai khan irhâi irkhêl tak an inhriata. Tâli irhâi, sakor irhâi, sipai tam tak irhâi an inhriata. Israelhâi changpui hrangin hmun dang danga rêng i za mani chu an ihong ni a tih an tûng tâka. Inhnê hrang khan an tûng no sikin, an chi hraiin dâihrekin an intân tâka. Khannisian, khaanga sipai irhâi an inhriata chu tute hong mahaia; Pathianin a mihai sansuak theina hrangin khaanga a inhriattirhai a ni.

5. Samari khuua mihaiin fâk hrang an lâk : Inphârhai khan fâk hrang le thil dang tam tak an hmua khan an nuam dôr an fâka. Puan in senkhata khan an fea, a sûnga sumruhai, rângachakhai le puanhai lâkin an thup tâka. Khannisian, nakana chu, “Ei itho'nsual kêng; a vuan hin thurchi lômom tung ni kêng a ini, eini hin ei dâihreka khovâr ei nghâkin chu hremna ei itok hrang a ni. Khasikin, thô! rêng insûngkuahai va hrilhai ei ti,” tiin roi an rêl tâka. Khanchu, kho sûnga mihai khah an va hrilhai tâka. Zâna khan mi an tîra, an va en infela. Inphârhai insîr ang khan an va hmua. Suria sipaihai thil intânsan khah an nuam dôr an va lâk tâka. Khanchu, Elisa insîr ang chiah khan bai le fatun khah an zuara. Sipai hruaitu inkhat, Elisa thu'nsîr iam loitu khom khan a hmu sa tâka; khannisian, a fâk mân reng khan mipuihaiin an hnengin an sirpola. Elisa iti ang khan a hmu chu a hmua; khannisian, a ifâk ta loi a ni.

Chângvong : Sam. 37:28.

Rengpa khan roirêlna fel ar ngai innaa, a mi irthianghai khah masan ngai mah.

IRCHULAI - 25

SURIA SIPAIHAI DOK THU

A tho tum : *Pathianin a mihai sansuakna hrangin thil irkhêl khom a hmang thei.*

Tep hrang : *II Renghai 6:24,25; 7:1-20.*

THUMAHRUAI

Nin phîng a sân a châm ta ngai mo? Ei khuaa hin fâk hrang om viat ta no sian, bu erh hrang khom nei ta no inlân a sân intak a tih ti roi? Tianlai khan hianga bu nêk hrang nei loi an oma. Nu senkhatin chu an nâihai an fâkhai an tia; ar khêl ti roi? I sika fâk hrang an inei loi mo le itin mo an iom zêl hrang? Ngûk takin ler ngai roi.

1. Suria rêngin Samari ar hual : Tianlaia khan Israel khopui inkhat khah Samari an tia. Kha khua khah rêngin roi a rêla; deipu Elisa chu kha khuaa khan a om sa a ni. Voikhat chu Suria rêngin a sipai murdi a koi buka. Samari khua khah an irhual tâka. Tute loi fe le hmun dang suak khah thei ta mahaia. Suria sipaihai lak khah bu le anh tam tak an neia. Samari khuaa mihai khan an bu nei murdi an inhek tâk sikin fâk hrang dang rêng rêng nei ta mahai a ni. Nu senkathaiin chu an phîng a châm hrai sikin, an nâihai ten khom an fâk a ni. Ar khêl ti roi?

2. Elisa'n Pathian Thu an puang : Samari rêng khom khah a char a dong tak taka. Elisa kuang khan mi a tîra, ama khom a fe saa. Itin mo an iom hrang tâk inhriat a nuam sika a ni. Elisa khan, "Nangtûk hiang zoroa hin Samari irkul mikot kôla baidi a sa chi khamlu khat chu tangka khatin zuar an ta, fatun khamlu hni chu tangka khatin," tiin. Pathian kuang ata a thu dong kha an sîra. Kha omzia kha - Pathianin sansuakna a zuang ipêkhai hrang tihna a ni. Khannisian, sipai hruaitu inkhat khan iam reng iam maka. Elisa khan, "Irngai ro, ni mitin hmu ni ta, a fâk chu fa no chi ni," a tia.

3. Inphârin Thurchi Sa an insîr : Kha laia khan Samari khua irkul

IRCHULAI - 9

JISUA'N MEITHÂI NÂIPA A KAITHOI THU

A thu tum : *Pathianin nâipanghai a ngaisakin a enkol.*

Tep hrang : *Lk. 7:11-17.*

THUMAHRUAI

Mithi irvûinaa nin fe ta ngai mo? A thi insûngkuahai an chap ngai mo? Mi an thia hin an nu le pa, le an insûng mihai an chap ngôi ngôi ngai. Mithi chu irlâng nole bakot sûnga an inzâltira, thâna phûm hrangin an irzôn ngaia, mipui tam takin an zui sup sup ngai. A vuan hin nâipang thi inkhat Jisua'n a kaithoi thurchi ei irngai hrang a ni.

Jisua'n meithâi nâipa a kaithoina khua hih Nain (Galili rama om), thingtâng khua inkhat a ni. Nain khua hih Kapernaum khua rengata sùn khat lam a ni. Nain khuaa meithâi nâi hih nâipang ni loiin nâipang thoibop mani, ruatharte mani a ni.

Nâipang inhriat thei lamin, meithâi ti hrilfia thei ni sian. Juda-hai nama chu mithi ruak tôn hai, an silkai le an buaipuina thil tinrêng inthem hih porinchena a ni. Mithi buaipuitu le mithi ruak inthemhai chu an irthiangna hrangin irbôlna a la nang ngai. Reng Jisua chu kha mithi ruak chôiina irlâng kha a tôna, mithi kha a kaithoi tâka. Mithi ruak chôiina irlâng khah Jisua'n a itôn kha ar ngaiinnat tak tak an langa. Eini Kristianhaiin Jisua nunchan ei irchua hin, ei nîtin hringnuna hmang zêl thei chi a nih ti hrilsuak ni ri se.

1. Galili rama, Nain khuaa meithâi thu : Reng Jisua hring laia khan Nain khuaa hin meithâi inkhat a oma. Kha meithâi khan nâi pasal inkhat ngot a neia, a sân an dota. Meithâiin, "Ki nâipa hih a fela, hong lian zêl a ta, nakana chu ni la donsui a ta, inriangin om no ning," a ti ngaia. A nâipa zâra a lung a irngam pe ngai a ni.

2. A nâipa a thi ta : Sùn khat chu a nâipa lungthung tak chu dam loiin a oma, an khur a hong inrik ual uala. Nin damloi zoro'n, hloi fâk le chongchaiin nin om ngai na! Hi meithâi khom hin a nâipa damna

hrangin chongchai ngê a tih iam a om. Khannisian, a nâipa damloi chu a rik pe li liaa, inhnunga chu a hong thi tâka. A nu'n chu thônalam inhre ta loiin, chardongin a chap tâka. A ina khan mi tamtak an hong irbuka, meithâi chu a sân an inrena. Nâipa a ineisun a ni sikin, mi murdi khomin an inhroi ngôî ngôî a ni.

3. Jisua'n mithi a kaithoi : Mithi chu irvûi zoro a hong chukin, irlânga (irlâng ti hih hrilfiah ni ri se) irzônin, thân tiang an fepui tâka. Meithâi khan chap pumin a nâipa ruak chu indom le inthem pumin a fea. Khan Nain khua lûtna kotbâi (gate) an dênin chu Jisua le a rualhai hong chu an toka. Jisua'n kha meithâi chap kha a sân lung an kham tak taka. Khakhêla, a nâipa neisun a nih ti an hriat sikin an hroi tak taka. Jisua'n kha meithâi kuanga khan, "Chap no ro," a tia. Khan, mithi irlâng kha a va tôna, ar zôntuhai chu an irngama. Jisua'n mithi chu a hong koi tâka, "Thoi ro, nang ki ti," a hong tia. Khanchu, mithi chu irlâng ata a hong toi suaka, a hong chong tâka. Meithâi nâipa chu a hong hring nôk tâka, a nu kuang a pêk ta.

4. Kaikhômna : Jisua hin mi tin lung an kham tak taka. Meithâihai hih lung an khama, a nâipa neisun thi ta khom sian a lungkham sikin a kaithoi tâk a ni. Jisua'n meithâihai, chardong tuanghai a changpuihai ngai ti ei hmu infel a ni.

Chângvong : Sam 23:4. "A ni, thina dâihlîm irhôra om khom inlân, thil sa loi rêng rêng chi no ning; nang ki kuang ni om sikin."

Irdonna :

1. Nâipang damloia thi kha, tu nâi ma ni?
2. Khô khuaa mi ma ni?
3. Jisua'n meithâi kuang i thu mo a hril?
4. Jisua'n mithi kha itin mo a ikoi?
5. Hî irchûnaa hin imo a nin hriattir?

Tho hrang : Jisua'n mithi ruak zâlna (irlâng) an thema, mithi a kaithoina dūr inentir ni ri se.

3. Râl doi hrangin an irsiam : Josua khan a mihai khah tho dân hrang ngûk takin a hrilhai nôk tâka. Israel sipaihai kha lam dang tiang an fe tâka, anni hin Ai khua khah an idoi hrang a ni. A danghai khah Ai kho kôla khan an ompuihaia. Annihai hih Ai khua mipui hmu hrangin intân an ta, a le tianga omhai khan Ai khua khah an lei idoi hrang a ni.

4. Israelhaiin Ai khua an lâk : Zînga chu Ai khuaa rêng khan Josua le a sipaihai khah a zu hmuhai tâka. Voikhat chu a lei irzûlhai tâk sikin, a ngamhai riapa. Khanchu, ama le a sipai murdi leh an khuaa mi murdihai leh Israelhai khah irzûl hrangin an suak tâka. Khan, Josua sipaihai kha an intâna. Ai khua mihai khan an ichi tak tak kêng an tia an irzûlhai pata. An khua lei nghâk hrangin tukhom om mahaia, Israelhai kha an irzûlhaia. Josua khan Pathian thupêk angin irvân tianga a ufei en khah khopui tianga inenin ar lek tâka. Ai khua kha lûtin an hâl irvut chit tâka. Ai khuaa mihai an hong kîra khan chu an kho chung tiang meikhu inding uamin an hmu tâk a ni. Khanchu, Josua sipaihai khan an lei doihaiin, Ai khua mihai hrang khan intân ti no chu zôkna dang reng nei ta mahai. Pathianin a changpuihai sikin, Israel nâihai khah an râlhai ata hrâtna an ichang a ni.

Chângvong : Sam. 121:2.

Ni changpui hrang chu Rengpa, irnêng le irvân siamtu kuanga irthokin zuang tung a ti.

Irdonna :

1. Ai khua khah Israelhai khan an len hne ta mo?
2. Tu'n mo a doi hrang lam an hrilhai?
3. Israelhai an intân nôka khan Ai khua mihai khan an inhnêhai mo?
4. Ai khuaa khan Israelhai kha idôr mo an thi?

Tho hrang :

Kho kâng lai taka dūr inentir ni sian.

IRCHULAI - 24

AI KHUA LÂK THU

A thu tum : *Pathianin hmêlma ata a mihai a changpui*
Tep hrang : *Jos. 8:1-29.*

THUMAHRUAI

Nin chardong zoroa hin Pathian kuang nin chongchai ngai mo? Pathianin nangni a changpui ta ngai mo? Bible-a Pathianin mi a ichangpui ngai thurchi tam tak ei insîr tâka, a vuan khom hiang thurchi ngîr hih ei insîr hrang a nia. Khasikin, ngûk takin lei irngai roi, nangni irdon hrang ki ni.

1. Ai khuua mihaiin Israelhai an irzûl : Israelhai khan Kanaan ram an lût hranga khan a lei omhai khan lei lômhai mahai. Jeriko khuua mihai leh khom khan an irsual a ni kha. Kho danga omhai khan khom Israelhai hong hrang khah a sân an inuam loi a ni. Lei doihai hrangin an sipai rual khah an lei irsiam chak a ni. Khannisian, Israelhai kha an Pathianin a ompuihai ti an inhriatin chu an chihai tak taka. Israelhai khan Jeriko khuua an inhne ata kha chu an irsor ual ual tâka. An kêra mi senkhathai khan chu Pathian nuam no dân thil intirom tak tho'n neinunhai an len rûka. Pathian kha a ilôm ta loi a ni. Jeriko khuua nêka chîn Ai khuua hih irsor takin mi tômtê fe'n an va doi tâka. Khannisian, Ai khuua mihai khan an lei irzûlhaia, mi sômthum kiruk chu an lei ithathai a ni. Khasikin, kho dang doi hrang tam tak la om khah an ingam ta loi a ni.

2. Tho hrang lam Pathianin an hrihai : Pathian nuam no lam an ithohai khah an irleta, a thothuai khom khah lungin an dêng thathai ta. Kha hnunga khan chu Pathian khom a milung a ichuk ta a ni. Josua kuanga khan, "Chi no'n lân, rot no ro, râl kâp mi murdi hruaihaiin lân, Ai khuua hong fe roh. Irngai ro, Ai khuua rêng, a mihai le a ram kha ni kuta nang ki pêk ta," a tia. A râlhai kha a hril zit ta. Pathian khan râlâk thil le ranhai khah la thei hrangin a phal sa ta.

IRCHULAI - 10

JISUA LE NÂIPANGHAI

A thu tum : *Jisua'n nâipanghai ar ngaiinhlu'n a lungthung*
Tep hrang : *Mk. 10:13-16.*

THUMAHRUAI

Nâipanghai! mipui irbukkhômna hmuna nin fe ta ngai mo? Nin bingin mo nin fe ngai? Nin nu le pahaiin nangni an hruai ngai mo? Khan mipui laia nin fe zoroa hin mi'n nangni an lei hal ngai mo? Nâipang sual chu mi'n an ngo ngaia, nâipang fel chu mihaiin an indit tak tak ngai. A vuana hin chu nâipang senkhat an nu le pahaiin Jisua kuang an fepuihaina thu ei irchu hrang a ni.

Jisua'n nâipanghai sat a vur thu hih Jerusalem a hro hnungkhôn tak laia thu a ni. A hnungzuituhai thu a hrilna zoro hek tianga thu a ni sa. Jisua'n a mong dêna thil hong tung hranghai an hriat zita, zoro ngar le intakna hong tung hrang anâi ti khom an hriat zita. Jisua'n thu tam tak irchu hrang a la nei sikin mi dang hong irrol hih a irchutirhaiin lei nuam mahai. Hi thonthu ei hril laiin, Jisua irchutirhai hih an sual angin hril ni no ri se. Nâipanghai an lei khap ti Jisua'n an hriatin chu a sân a lungrîl hoi maka. Jisua'n nâipang a lungthungziahai le a nunchana thil inentir a itum hai, a irchutirhaiin an inhriat thei loina hih a milung a na pe ni a ti.

Irchutirhaiin nâipangtehai an lei halhai khah Jisua'n a hmu'n chu a ning an mura, a irchutirhai kuang, "Nâipangtehai khah ki kuang inhongtirhai unglân, khaphai no roi, Pathian Ram chu hiang mihai ta kêng a ini," (Mk. 10:14) a tia. Hi thonthu hih nâipanghaiin an lei inhriat tâk khom a ni thei; khasikin, a thu omzia le a thu tum hih hrilfiahi thei ni sian, nâipanghaiin inlâpna neipui an ti. Hi thua hin Jisua'n nâipang a lungthungzia le a inhluzia inlangtir ni ri se.

1. Galili ram ata Jerusalem an fe : Reng Jisua chu mihai irchu hrang, mi natnahai indam hrang le thil irkhêl danghai tho hrangin an zin ngaia. Ama changpui hrangin mi hruai bîk a neia, khahai khah

Jisua irchutirhai an ni. Voikhat chu Jisua le a irchutirhai khah Galili ram rengata Jerusalem kua tiang an fea, lampuia mipui hong irbuk-khôm dôr chu a lei irchuhai, khan nâipangtehai khom an nu le pahaiin Jisua kuang an hongpuihai. Irchutirhaiin an lei khaphai; khannisian, Jisua'n lung an khamhai tak taka.

2. Jisua hmu tumin nâipanghai an hong : Sûn khat chu Jisua le a irchutirhai khah an irngama, an irbukkhôm laiin nuhaiin an nâihai Jisua kuang an hong hruaihai. Irchutirhai khan an lei hmu'n chu, khaanga Jisua hong inbuai khah a sa ti mahai sikin, an lei khaphai. Nâipanghai le an nuhai khan Jisua kuanga om khah a sân an irzuka; khannisian, Jisua irchutirhai khan an lei khaphai, an in tiang inkîrtir nôk an tum ngita. Kha khah Jisua'n a hmu'n chu lung a thunghai, a koikhîr nôkhai tâk a ni.

3. Jisua'n nâipanghai a koikhîr : Khaanga an khap lai tak khah Jisua'n a hmua, an kuang, "Nâipangte tehai khah ki kuang inhongtirhai unglân, khap no roi," a tia. Khanchu, nâipanghai chu Jisua kôla an irbuk-khôm, nâitesenhai khom an nuhaiin Jisua kuang an va fepuihai. An rêngin Jisua'n a lei indothai, an chung a kut irngatin sat a vurhai tâka. Nâipanghai khah a sân lôm an ti na! Atûn ten hin Jisua'n nâipanghai lung a nin khama, a kuanga om hrangin a ni nuam a ni.

Chângvong : Mk. 10:14.

"Nâipangtehai khah ki kuang inhongtirhai unglân, khaphai no roi,"

Irdonna :

1. Jisua kuanga nâipangtehai hruaituhai khah tu man ni?
2. Jisua irchutirhaiin nâipanghai khah itin mo an lei tihai?
3. Jisua'n a hmua khan itin mo a lei iti kha?
4. Pathian Ram hih tuhai ta ma ni?

Tho hrang :

"Jisua'n nâipangtete lung an kham" ti hla sakpuihai ni ri se.

Pathian Bôm kha an hnunga khan an irzôna, kha hnunga khan an hnung khâltu an oma. A masa taka khan râltukfam irbelhai khah an fe sa a ni. Josua khan, "Khêk no unglân, nin irhâi khom inhriat ni no ri se, kêk hrangin thu nangni ki pêk nikhua a tung mâka chu nin hmûr ata thu rêng rêng suak no ri se," a ti sikin, kêl irki le totorôt irhâi ti no chu irhâi dang om loiin Jeriko irkul roiinpuai tak khah an hîl tâka. Khaang khan voikhat an thoa, khohloia chu an riak buka an kîra. Hiang hin sùn ruk sùng an tho maia. Khan, hianga an tho sùng hin Jeriko kua mihai khah tute irkul pên tiang suak ngam mahaia, an irkul inkhâr lian tak kha an kal khak a ni.

4. Sùn sari a ni ta : Jeriko kuaa mihai khan Israelhai khah Pathianin a ompuihai ti an inhriat sikin a sân an chia, an thurchi hi an len hriat mai ngai tâka.

Sùn sari a hong ni tâka. Zînga an thoia, Josua'n a inhrihai angin voisari an vêt tâka. Voisari an vêt zoiin chu ochaihai khan an totorôt kha an ring thei dôrin an tum tâka. Josua'n mipuihai kuang, "Khêk roi; Rengpa'n khopui hih nangni a pêk tâk a ni," a ti tâka. Khataka khan, mipuihai khan an kêk dur dur tâka, mipui irhâi khan Jeriko irkul roiinpuai tak khah a chim rum rum tâk a ni. Mipuihai kha an irdîn chita khosûnga khan an lût tâka. Josua'n that loi hrang a iti, Rahabi notizuar insûngkua inkhat kha chu an inzôk tâk a ni. Pathian khan râltukfam boi khoma, a mihai râl an hnê thei a nih ti a infel a ni.

Chângvong : Sam. 118:8.

Mihriam iam nêkin chu Rengpa iamna irngat hi a isa ual a ni.

Irdonna :

1. Jeriko irkul kha sùn i za mo Israelhai khan an vêt?
2. Sùn khata voi i za mo an vêt kha?
3. Sùn sari ni khan voi i za mo an vêt?
4. Itin mo Jeriko irkul kha a hong iom tâk kha?

IRCHULAI - 23

JERIKO KHUA LÂK THU

A thu tum : *A mihaiin Pathian sinthotheizia an hmu*

Tep hrang : *Jos. 5:13; 6:25.*

THUMAHRUAI

Pil chim, in chim mo nin hmu ta ngai? Ruah a chîng ngotin chu mual senkhathai le inhai hi ichiom tak takin a chima. Hiang hin tianlai khan a lei om an ti, rochîng ni loiin. Hi thurchi hih a vuan hin ei insîr hrang a nia, satakin irngai ei ti.

1. Jeriko an maton : Josua le Israel mipuihai khan i tuidung mo an irkân khah nin lan hriat mo? Jordan dung ata hla ok loi, km 16 vêla khan Jeriko khu roiinpui tak a oma. Kha kho roiinpui tak khah Kanaan ram mihai khopui a ni. Hi khuua hin mi hrât tak takhai khom an om a ni. Israelhai kha nu le nâi tam tak an om sa sikin a va lût khah an chi tak tak a ni. Josua khan, “Itin mo kin itho ta hrang?” tia ar ngaitua lai takin a kuang Pathian a zuang inlâra. Pathian khan, “En ro, Jeriko le a rêng le mi hrâthai ni kuta nang ki pêk ta,” a zuang tia. Khanchu, Josua kuanga khan Pathianin Jeriko inhne hrang lam an hril zit tâka.

2. Jeriko irhual hrang dân : Pathianin Jeriko khu irhual hrang lam Josua a zuang hrila khan satakin a ler ngaia. Sipai hrâthai khan dâihrekin a nî tin Jeriko khah vêl an ta, an hnunga ochai sari’n kêl irki chôiin zuihai an ta, an hnunga Pathian Bôm irzôntuhai an ife hrang a ni. Khaang khan a nî tin sîn ruk sùng an itho hrang a ni. Sîn sari nî chu a tho dân indang hrang a ni. Tute’n irdoina râltukfam an ichôi loi hrang a ni, ar khêl mo nin ti? selai, ufei, chem, thal le hrei an ichôi hrang ni mah. Khannisian, Pathianin ompuihai a ta, an inhne hrang a nih ti an iam ngita.

3. Pathian thupêk angin an tho : Khanchu, Pathianin Josua a ihril angin a phut ta. Ochai sari khan kêl irki le totorôt sari kha an tuma.

SEN THUMNA

PATHIANIN CHONGCHAI AR NGAI MAI

IRCHULAI - 11

ZAKARIA A CHONGCHAI

A thu tum : *Chongchaina hi Pathian mihai thotum a ni.*

Tep hrang : *Lk. 1:5-25; 57-66.*

THUMAHRUAI

Zakaria irhming omzia chu **Rengpa’n an hriat mai** tihna a ni. Bible-ah hin Zakaria irhming irput hih sômthum inkhat vêl hmu thei a ni. A vuana ei irchu hrang hi chu Baptistu Johana pa kha a ni. Zakaria chongchaina hih Pathianin an hriata, nâi pasal a pêk tâk a ni. Chongchaina hi Pathian leh irzomna le satvur dongna a ni.

Zakaria hi ochai sintho mi a nia. Ochai sin hih Arona irchihai laia mi an ni ngai sikin, Zakaria khom hih Arona irchu ni a ti. A dôngma Elizabeti khom hih Arona irchia mi a nia, an sangram hin sakho mi tak le Mosia Dân zôm mi tak an ni. Elizabeti irhming omzia chu **Pathian chu ki thu inkung a ni**, tihna a ni. A dôngma Elizabeti chu a ching sikin, nâi nei mah.

Sakho sina chu Arona irchihai hih ochai sinthotuhai an nia, a bîkin Tempil-a ochai sin an tho ngai a ni. Tempil sũa Hmun Irthiang Taka rimhoi hâl hranga le meiser enkol hrangin ochaihai laia tasanna an zong ngaia. Khaanga tasanna an neiin chu, Zakaria hi rimhoi hâl hrangin inthang suak a nia, khan mirimhoi a hâl laiin mipuihai chu an rêngin pên tiang an lei chongchaia. Tempil sũa, rimhoi hâlna chang tianga khan Rengpa itîr vân angel inkhat a kuang a zuang inlâr tâka. Khanchu, a sân a chi tâka. Vân angelin, “Zakaria chi no ro, ni chongchaina khah inhriat a ni., ni dôngma Elizabeti’n nâi pasal nang nei pe a ta, ar hming Johana phua ni ti,” (Lk. 1:13) a tia. Tempil ata a hong suakin chu chong thei ta maka, mipuihai kuanga khan kut veivâkin a hrilhai tâka. Kha zoiin chu a dôngma Elizabeti khom nâi a hong ivong tâk a ni.

1. Ochai Zakaria hai sangram : Tianlai hin Jerusalem khuua ochai inkhat Zakaria a oma. A đôngma irhming chu Elizabeti a ni. An sangram hin Pathian thu zôm tak mi an nia, chongchaina an hrât tak tak ngaia. Zakaria chu Tempil-ah Pathian kuanga thil inhlan ngai a ni. Zakaria hai sangram hih nâi nei thei mahai, Pathian kuang nâi an zong ngaia. Zakaria hi takirtâi taka ochai sin Tempil-ah sin a tho laiin, vântirtôn inlâr a hmua, inhnunga chu nâi an hong nei tâk a ni.

2. Vântirtôn : Sâp chongin chu ‘Angel’ ti a ni. Ei chong khomin vân angel khom ei ti ngai. Tianlai chu Pathianin mihriam kuang a thu hril nuam inhriattir hrangin vântirtôn a hmang ngaia. A kêra chu mihriam-haiin a sân an chi ngai a ni. Zakaria khom vântirtôn inlâr a hmua khan a sân a chia. Vân angel hih Pathian le mihriam kêra thu inpuangtu a ni. A vuan hin vântirtôn inlâr thurchi ei irchu hrang a ni.

3. Zakaria hai sangram chongchaina Pathianin a sân : Sîn khat chu Tempil-ah Hmun Irthiang Taka khan Zakaria chu ochai sin tho hrangin a lûta, rimhoi hâl hrang a chôi, takirtâi takin sin a tho tâka. Irning loiin, vântirtôn a zuang inlâr thuta. Zakaria’n a hmu’n chu a sân a chi tâka. Khannisian, vântirtôn khan, “Zakaria, chi no ro, ni chongchaina khah inhriat a ni, ni đôngma Elizabeti’n nâi pasal nang nei pe a ta, ar hming khom Johana phua ni ti,” a tia. Nâi an nei thei no sika a chongchainahai chu Pathianin a zuang sân ti a hri. Khannisian, Zakaria’n iam maka. An sangramin tar an ni tâk sikin nâi hong nei hrangin sabeina zel nei ta mahai.

4. Nâi pasal an hong nei ta : Zakaria kuanga Vântirtôn zuang inlâr irhming chu **Gabriela** a ni. Gabriela khan, “Irngai ro, a zoro taka zuang tung ngêt hrang thil ki insîrhai hih tak ni sôn no sikin, a zuang tung tak tak mâka chu dâihrek ni ta, chong thei no chi ni,” a tia. Gabriela thuhri. Angin chong thei ta maka. Zakaria chu kut veivâk vaihin thil a hril thei tâk a ni. Khanchu, vân angel ihril angin a đôngma Elizabeti chu an rai tâka. Nâi a hong suakin chu an lôm tak taka, ar hming Zakaria ngêt phua an tuma. Khannisian, Elizabeti’n Johana phua ei tih a ti ngita. Nâite pa Zakaria an irdona, lekha phêka khan Johana tiin ar zia tâka. Kha zoia chu a hong chong thei tâka. Johana

chu a itânhai hrang kêng an tia. Khannisian, Pathian Bôm irzôntu ochaihai tui an zu tòn tena chu tui luang mai kha ar ngam raka. Ochai omna sak tiang hlataka khan Jordan tui kha a om raka; Tuipui Thi iva-dung tiang a luangpai tâka. Kha khan mipuihai kha an fe tâka, tuidung laitaka khan ochaihai khah an la ngîr maia. Ochaihai an om sùng khan tui kha zuang luang maka. Khaanga an om sùng khan Israel mipuihai khah tui dui viat loiin varâl an kêra, nâipanghai khom khan an kêi thei zit tâk a ni.

Mi murdi an kêi zoi tenin chu Josua’n ochaihai kha kêi hrangin a hri. Khanchu, ivapang an kêi zoiin chu tui kha a luang pângaiin a luang nôk ta. Tukhom tuia tâk loiin varâl an kêi zit tâk a ni. Pathianin a nuamin chu, a mi hai hrangin tui luang mai khom a irngamtir thei a ni.

Chângvong : Sam. 23:4.

A ni, thina dâihlîm iva hro khom inlân, thil saloi rêng rêng chi no ning; nang ki kuang ni om mai sikin. Ni khianghrol leh ni râidângin lungngam an ni sak ngai sikin.

Irdonna :

1. Tuhai mo Jordan dung irkânhai kha?
2. Tu mo an hruaitu?
3. Tuhai mo tuia fe masa?
4. Imo an irzôn?
5. Tui kha itin mo a om?

Tho hrang :

Ei irchulai dâr inentir hrang ngaitua ni sian.

* * * * *

IRCHULAI - 22

JORDAN DUNG IRKÂN THU

A thu tum : *Pathian sinthotheina hrâtzia*

Tep hrang : *Jos. 3:1-17; 4:15-18.*

THUMAHRUAI

Pathianin thil irkhêl tak tak a tho thei a nih ti ei irchu tâka; Bible-a khom hin a oma; nin tep thei tika la tep zit nin ti. A vuan hin thil irkhêl roinpui tak thurchi, a mihai ta hranga râifânôm tak ei irchu hrang a nia, ngûk takin lei irsinsia roi.

1. Israelhai Jordan tui kôla : Pathianin Israelhai hranga a inkung ram khah an tung vâng tâka. An omna Jordan dung kôl rengata an lang tâka. Khannisian, an kêra khan Jordan dung a oma, kha varâla khan Kanaan ram khah a om a ni. Jeriko khua khom kha a om. Pathianin fe roi a ti tika an ife hrang a ni.

2. Pathianin tui irkân hrangin thu a pêk : Israel hruaitu tak, Mosia khah a thi tâk sikin atûna an hruaitu chu Josua a nia; Pathianin Josua kuang hin tho hrang dân a zuang hril zêla. Nakana chu Pathianin Josua kuanga khan fe zoro a zuang hril tâka. Josua khan tho hrang murdi khah mipuihai kuang a hril zêla. Pathianin thil irkhêl tak a tho hrang sikin mipuihai khah an irthiang hrang a nia, a thu an izôm zêl hrang a ni. Ochaihai khan mâhruai an ta, Pathian Thuthung Bôm irzôn an ta, Bôm kha tute'n dep loi hrang a ni. Ochaihai khah mipuiin zui an ta. Khaang khan Josua khan fel takin mipuihai kuanga khan tho hrang dân an hrilhaia.

3. Jordan râl an kêi ta : Pathianin fe hrang a ti nia khan mipuihai khah an puan in ata khan an hong suaka, an neinunhai an intoma; fe hrangin an irsiam diam tâka. Josua lei iti tâk ang khan ochaihai khan Pathian Bôm kha an irzôna, an fe masa tâka. Tui lak khah a sân a liana, "Itin mo ei irkân thei hrang o!" an tia. Nâipanghai lenvâng kha

chu a hong seiliana, Pathian Thu a hril ngaia, mihai a baptis ngai sikin ar hminga Baptistu Johana an hong ti tâk a ni.

Chângvong : *Lk. 1:13.*

"Zakaria, chi no ro, ni chongchaina khah inhriat a ni, ni dôngma Elizabeti'n nâi pasal nang nei pe a ti,"

Irdonna :

1. Zakaria kha i sin tho ngai ma ni?
2. Zakaria dôngma irhming kha i ma ni kha?
3. Pathian kuanga an izong kha i ma ni?
4. Vântirtôn irhming kha i ma ni?
5. Vântirtônin i thu mo a hril kha?
6. Zakaria nâipa kha tu ma ni?

Tho hrang :

1. Ochai Zakaria dūr inentir ni ri se.
2. Vântirtôn dūr inlangtir ni ri se.

* * * * *

IRCHULAI - 12

JISUA A CHONGCHAI NGAI

A thu tum : *Jisua anga chongchai ngai hrang a ni.*

Tep hrang : *Lk. 8:21,22; Mk. 1:35; Joh. 11:41-44.*

THUMAHRUAI

Jisua hin a sin a phut rengata chongchaina hi ar ngaiinhlu ok ngai. Luka ziaka chu a sintho phut mân, baptisma a chang lai khomin a chongchai thu ei hmu. Hitaka hin a chongchai lai takin irvân ar hong, Irtha Irthiang a zuang inlâr tâka. Irvân rengata Pathian hnuk irhâi a zuang suak tâka. A danga khom Jisua chongchaina tam tak ei hmu.

Reng Jisua'n rammuala sin a tho phuta khan Pathian an sama, baptisma a changna hmuna lenvâng chu Pathian Thu roiinpui tak a zuang inlâr tâk a ni. Sin a tho laiin mipui tam takin an bôm lai le ama ngaisângtuhaiin an zui mur mur laiin fianriala chongchaiin Pathian kuang ata hrâtna a ngên phot ngai. Rammuala soal ta hranga a hringna Kros-a a inhlân tôna khom khan Gethsemani irhuana Pathian inhlanna neiin a chongchaia. Jisua'n chongchaina a ngaisak zia le a tâimak zia hih enton chi tak a ni. Jisua Krista zuitu (Kristianhai) chu Jisua innun dân ang taka om hrangin Pathianin a ni nuam a ni.

Nangni laia sângko inkhôm nei mo nin om? Zîng le zân le nî tina chongchaina nei ngai mo nin om? Chongchaina hih Pathian leh irzomna a nia, ei hringna nin zôkpu le satvurna ni pêktu Pathian kuang ei chongchai mai hen hrang a nang. A vuan sîn hin takirtâi taka Jisua'n chongchaina a inei ngai thu ei irngai hrang a nia, satakin lei irngai roi duah.

1. Baptisma a chang laia Jisua chongchaina : Pastor-in nâite baptisma an inchangtir lai nin hmu ta ngai mo? Nangni khom baptisma nin chang tâka. Khaangin, Jisua khom Jordan dunga baptisma a changa, an changtirtu chu Baptistu Johana a ni. Baptisma a chang lai khan Jisua chu vân tiang irheiin a chongchaia, irvân ar hong, thil irkhêl tak a zuang tung tâka. Irvân rengata Irtha Irthiang chu vasu angin a

irzat tak irkân thei loi zât an va tung tâka. Kha tuipui irhming khah Tuipui Sen a nia. An hnung tiang an irheiin chu Faroa sipaihai khan an hong irzûlhai mai khah an hmua. Itin mo ei itho hrang tâk? Tuipui muanga khan an buai mur mura. Irkân thei lak ni maka. An hruaitu, an mân tianga sûmphâi lak khah a om ngita. Khaanga an char a dong lai khan sûmphâi kha an hnung tiang ar thon tâka. Aigupta sipaihai khan Israel mihai khah hmu thei ta mahaia.

4. Tuipui irsen : Mosia kha Pathian kuang a chongchai lata. Pathian khan a lei irngaia, Mosia kuanga khan, “Ni khianghrol khah lan lân; khan, Tuipui chung a khan inlekin lân, tui kha lei irsen ri se; khanchu, tuipui kêra irnêng kêra khan Israelhai khah fe an ti,” a tia. Mosia khan a khianghrol khah tui chung a khan an leka. Khanchu, tui khah a laitaka ar sen tâka. Bang angin tui khah a oma, kha khan Israel mihai khah dui viat loiin varâl an tung ta a ni.

5. Faroa sipaihai tuiin a ngîmhai : Faroa sipaihai khan Israelhai khah tuidunga khan dui loiin an irkân ti an inhriatin chu an hong hrât ual tâka. Israelhai varâl an kêi zoia khan Faroa sipaihai khah tuidung laitaka khan an oma. Pathianin, “Mosia, ni kut khah tui chung a khan phar nôk ro,” a ti pea. Mosia khan tuipui chung a khan a kut an pharin chu, tui kha a luang lam angin a luang nôka. Faroa sipai murdi khah tuipui khan a tânhai zit tâka. Pathianin a mihai, Faroa sipai ata a sansuak sikin an rai a fân tak taka. Khuang sukin an lâma, Pathian an inpâk ta a ni.

Chângyong : *Sam. 118:8.*

Mihriama irngat nêkin chu, Rengpaa irngat hi a sa ual a ni.

Irdonna :

1. Mosia khan tuhai mo a hruaisuak?
2. Khô ram ata mo a hruaisuakhai?
3. Tu sipaiin mo an irzûlhai?
4. Lampuia i'n mo a lei khâlhai?
5. Itin mo an ife thei?
6. Faroa sipai khah itin mo an iom kha?

**SEN RINGANA
PATHIANIN A MIHAI A CHANGPUI**

IRCHULAI - 21

TUIPUI SEN IRKÂN THU

A thu tum : *Pathianin a mihai a sansuak*

Tep hrang : *Exo. 14:15-31.*

THUMAHRUAI

Uiin mani ârpuiin mani nangni ar zûl ta ngai mo? Tiana khan pa inkhat hin ram chai a fea, kâmkeiin ar zûl an tia, a chi lam khah insîr zoi zât ni mah an ti. A vuan hin sipai rualin mipui an irzûl thu insîr hrang ei nia, nin inhriat nuam tak ni a ti; khasikin satakin ler ngai roi duah.

1. Mosia'n Israel-hai a hruai : Israel mihai khah Aigupta rama suaka an in-ôka. Suaka intâng khah intak an ti ngôi ngôia. Pathian kuanga anni sansuak hrangin an chongchaia. Pathianin an chongchaina a len hriat sikin sansuakhai a nuam tâka. A hruaisuak hrangin tu mo a ikoï khah nin lan hriat mo? Mosia a ni. Mosia le Israel mipuihai khah Aigupta ram ata an suak tâka. An ran rual le neinun tinrêng hai khah chôi zitin an suak ta. An tam oka, mi puihling ringot khom khah nuairuk an ni, an rêngin chu tam tak an ni. Anni hruai hrangin Pathianin mei le sôm a tîr sa.

2. Faroa sipaihaiin an irzûlhai : Aigupta rêng, Faroa khan Israel mipuihai khah chelhai nôk hrangin a sipai rual tam tak khah ar zûltirhaia. Sakor le irdoina tâli tam tak a tîrhai saa. Israelhai khan Faroa sipaihaiin an irzûlhai ti an inhriatin chu an chi tak taka. Inrang takin an fea. Faroa sipaihai khomin an hrât thei ang dôrin an irzûlhai zêla.

3. Tuipui Senin a lei danh : Israelhai khan an irhnot ual kha, Tuipui

Jisua lu chung a zuang chum tâka. Irvân ata Pathian hnuk irhâi a zuang suaka, “Ki nâi lungthung tak ni ni; ni chung a ki lôm tak tak,” a zuang tia. Hi thu hih Jisua a chongchai lai taka irvân ata chong zuang suak a ni.

2. Jisua ramkâra a chongchai : Galili rama sin a tho laiin, Jisua chu zîng khua a la vâv mân thoïin a suaka, hmun fianriala a va chongchaia. Mipuihai chu Jisua kuang damna sabeiin damloihai an hong irbukkhôma. Jisua rêk chu ram kâra chongchai hrangin a fe pata. Khan, Petera le a rualhai khan Jisua chu an zong tâka, ram kâr, hmun fianriala an va hmua. Peter le a rualhaiin Jisua kuanga khan, “Mi'n nang an zong sup sup,” tiin an hrila.

3. Zân khovârin Jisua a chongchai : Jisua chu chongchai hrangin tânga a fea. Kha tânga khan zân khovârin a chongchai ngut nguta. Jisua a chongchai nasan chu - mi sualhai an sual ata an irlet theina hrang, damloihai an dam theina hrang, mi murdi'n Pathian Thu an zôm theina hranga zân khovâra a ichongchai a ni. Jisua hih chongchaina lama a sân a takirtâi ngai. Eini ta hrang vaih ni loiin, mihaiin Pathian Thu an zôm theina le saninhringna an chang theina hrangin chongchaina hi a poimo a ni.

4. Mithihai ta hrangin Jisua a chongchai : Bethani khuaa mi inkhat, Lazara (Mari le Marthi hai nuchapa) chu a thia, thâna an phûm tâka. Thâna sùn minli vêl an phûm zoi hnungin Jisua a hong tunga. Jisua chu thâna a fea, “Lung hih khâipai roi,” a tia. Khanchu, lung khah an khâipai tâka, Jisua khah a tanga, hnuk irhâi inring takin a khêka, “Lazara, hong suak ro,” a tia. Kha zoro taka khan mithi Lazara chu thân sùng ata a hong suaka, puana tuam pumin thân rengata a hong thoi tâka. Jisua'n, “Sût unglân, infetir roi,” a tia. Ar khêl tak tak ti roi. Jisua chu damloi hai, mithi hai a chongchai pe ngaia. A chongchai sikin damloi tam tak an dama, mithi khom chongchaina'n chu a kaithoi thei a ni. Eini khom Jisua angin ei chongchai mai hen hrang a ni. Chongchaina'n chu thil irkhêl tam tak Pathianin sin a tho thei ngai a ni.

Chângvong : Lk. 6:12.

“Kha zoroa khan Jisua chongchai hrangin tânga a fea, zân khovârin Pathian kuang a chongchaia.”

Irdonna :

1. Jisua kha tu'n mo baptisma a inchangtir?
2. Jisua kha khô hmuna mo a chongchai ngai kha?
3. Jisua chongchaina sika thân ata mithi thoi kha imo ar hming?
4. Itho sika mo Jisua a ichongchai ngai?

Tho hrang :

Jisua chongchai lai dūr inlangtir ni ri se.

khom inhriat thei a ni. Mipuiin intakna tam tak kêra khom sin an tho mai sikin inhnunga chu lômna roiinpui tak an la hmu phâk a ni. Khasikin, irrual taka khotâng sinthônaa hin hlochukna tak a om ngai a nih ti ei inhriat thei a ni.

Chângvong : Neh. 2:17.

Thô! hrilsiata ei om nona hrangin Jerusalem kul khah inding nôk ei ti.

Irdonna:

1. Kul siam insatu kha tu ma ni?
2. I lei tho ngai ma ni kha?
3. Nehemia inbuai tumtuhai kha tuhai man ni?
4. Sûn i za tena mo kul bang chimhai khah an isiam zoi?
5. Kul bang an siam zoia khan mipuihai khan itin mo an lôm kha?

Tho hrang :

A pâlpaa an tho thei hrang lam i mani siamin, zoro sôtloite inthotirhai ni sian.

ni loi, Sanbalata le Tobia khan Nehemia sintho hrang tia a lei itum khah a sân an doia. Khahai ruai inhriat loi hrangin zân tiang hin Jerusalem chu a en vêlhaia. Thil nang hrang dânhai an hriat hnunga chu deipuhai, roirêltuhai le mipuihai chu a koi bukhai tâka. An kuanga khan Babulon rengata a hong dânhai murdi le Pathian kuanga a chongchai thu hai, zâna kul bang a en infel thuhai chu a hril pehai zita. Khanchu “Jerusalem hih inding nôk ei ti,” tiin mipuihai chu a koihai tâka. Mipuihai khom khan an irlôk tak taka, “Thô! thoi ei ta, inding nôk ei ti,” an ti tâk a ni.

3. Khotâng sin roiinpui : Mipuihai khan sin an hrât theina hrangin Nehemia khan mipuihai chu a pôl pôlin a senhaia; khanchu, pôl dang dang sômminli siamhaiin sin an hong phut tâka. Kha khah Sanbalata le Tobia khan an hmuhaiin chu an innuisanhaia. Khannisian, mipuihai khan ite uksakhai loiin sin tho maia. Khan, Sanbalata le Tobia khan mipuihai sin tho inbuihai hrangin mi dang hruaihaiin doihai an tuma. Khannisianlân, mipuihai khan Pathian kuanga chongchaiin, a hrungtu hrang khom an bêhaia, an idoi ngamhai ta loi a ni.

Mi sualhai khan an isiamhai khah an insim pehaia, senkhatin chu an chia; siam zoi thei hrangin iam zoi ta mahaia. Mipuihai khah an chi ti Nehemia khan an hriatin chu, hrungtu sipai siamin a oma, sipaia om loituhai kaiin chu sin an tho tâka. Râl an hongin chu totorôt tum chit hrangin mi a bêhai saa. Khaanga, a pâlpâ’n mipuihai khan sin an hong tho hnungin chu, ‘Sûn sômringanaa khan chu kul banghai chu an isiam zoi tâk a ni.

4. Lômtu hrilna : Mipuihai khan an kul bang siamhai khah mihaiin an inbuihai lai khoma Pathianin a changpuihaia, an zoi thei tâk a nih ti an inhriat sikin a sân an lôma. Khanchu, Nehemia khan kul inhlanna nikhua chu an kung tâka, kha ni khan chu mipuihai khan zaipôl le irhâihoi tumtuhai leh lampuia irkôiin an oma. Mipui a chimriphai khan kul hnung tianghaia khan an fe irkuala, a chimrip danghai khan a dang tianga feina laitaka an irtok khôm tâk a ni. An irtok khômna hmuna khan deipu’n a kaihruaia, zaipôl roiinpui tak sakin an kul siam inthar chu an inhlan nôk tâka; an râifâna khêk irhâi chu hlatak ata

IRCHULAI - 13

JISUA’N CHONGCHAI DÂN A IRCHUTIRNA

A thu tum : *Jisua thu zômin ei chongchai ngai hrang a ni.*
Tep hrang : *Lk. 11:1-4; Mat. 6:5-13.*

THUMAHRUAI

A vuan khan sêngkua inkhôm nin nei zit mo? Insûng inkhôma nin chongchai ta ngai mo? Nâipang senkhat chu an insêngkua an irchutirhai ang takin Biak in inkhôma khom an chongchai ngai a ni. A vuan hin chongchai irchutir thu ei irchu hrang a nia, ngûk takin lei irngai roi.

1. Irchutirtuhaiin an irchulaihai chongchai dân an irchutir : Juda-hai khan irchutirtu hih Rabbi tiin an koi ngaia. Jisua khom khah hiang hin an koi ngai. Jisua zoro laia khan Rabbi dang khom an om saa, khaang mihai khan an irchutirhai khah Pathian biak dân hrang an irchutir ngai a ni. Pathian Thu an irchutirhaia, thutak khah an irchutir sahai a ni.

2. Johana’n a chanpuihai chongchai dân ar chutir : Jisua matona khan mi roiinpui tak inkhat a oma, ar hming chu Johana a nia. Ama hin Jisua khom khah a baptis a ni kha. Baptistu Johana khan Pathian thu an sîra, mihai khan an zui sup sup ngai a ni. Ama zuituhai kuanga khan an sualhai ata irlêt hrangin a hrilhaia, an irlêt a nih ti entirna’n a baptishai zêla. Baptistu Johana khan a chanpuihai kuang chongchai dân hrang ar chutirhaia, mi dangin chu khaanga chongchai dân khah an inhriat no khom a ni thei.

3. Jisua’n a irchutirhai chongchai dân ar chutirhai : Jisua khom khah a chongchai ngai ti nin inhriata, a bingin hmun fianriala a fea, a chongchai ngai a ni. A irchutirhai laia inkhat khan kha khah a hmu’n, “Irchutirtu, Baptistu Johana’n a chanpuihai chongchai dân a irchutir ang khan chongchai dân nir chutir ro,” a tia. Jisua khan a chanpuihai

kuang chongchai dân hrang ar chutirhai zôi tâka, “Nin chongchaiin hiang hin ti ngai roi, ‘Kin pa, nir hming mahrip om ri se. Ni ram zuang tung ri se. A ni tin kin rugin bu ni pe roh. Kin sualnahai ni ngaidam roh. Inthêmnaa ni hruai lût no’ n lân,’ tiin” a tia. Kha khah atûna Rengpa chongchai ei iti hih a lei ni tâk a ni. Eini khom Jisua thu zômin ei ichongchai ngai hrang a ni.

Chângvong : Lk. 11:9.

“Khasikin nangni ki hril, nghi roi, khanchu pêk ni nin ti, zong roi, khanchu hmu nin ti.”

Irdonna :

1. Juda-hai khan irchutirtu khah itin mo an koi ngai?
2. Jisua baptistu khah tu ma ni?
3. Jisua’ n a chanpuihai khah imo a irchutirhai?
4. Rabbi-hai khan an chanpuihai khah imo an irchutirhai ngai?

Tho hrang :

Rengpa chongchai hih atûna ei inei ang hi irziaktirhai ni sian.

* * * * *

IRCHULAI - 20

NEHEMIA

A thu tum : *Pathian hranga tho suam satna.*

Tep hrang : *Neh. 1:1-3; 2:1-20; 4:1-3,7-11; 6:1-16; 12:27-43.*

THUMAHRUAI

Khotâng sina hin nin fe ngai ta mo? A ni le, mi khotâng sinthohai teh nin hmu ta ngai mo? A hmupu dôrin nin kut hong phar u ta. Khotâng sina hin chu hmunkhatin mi tin hih sin an tho suam ngaia, a sân ennuam an om ngai a ni. Nangni khom nin lian tena chu khotâng sina fe ngai nin ta, takirtâi takin nin isin hen hrang a ni. A vuan chu khotâng sin roiinpui taka Israelhaiin an lei itho thurchi ei irchu hrang a nia, a hruaitu tak kha tu ma ni? ti nangni ki la irdon hrang a ni.

1. Nehemia : Nehemia irhming omzia chu “Pathian lungngamna” tihna a ni. A pa chu Hakalia a nia, a dôngma thurchi hi chu inhriat ni mah. Khan, Nehemia hih Babulon rêng khilât indomtu a nia, kha khah dinghmun irsâng tak a ni. A zoro lai hih Juda-haiin an ram suaksana sala an intâng lai a nia, Jerusalem siat thu khom, kha hmun ata inhriat a ni. Nehemia hih Jerusalem ata hmun hlatak, Babulon rama a oma, a suak mân daia Jerusalem chu mi’ n an lei insiat tâka, kha khom khah a pu kuang ata a inhriat a ni. A pu khan Jerusalem khopui hoizia hai, an tempil roiinpuizia hai chu a hril mai ngaia, atûn chu kha laia ang khan ni ta maka, a siat chit tâk a nih ti Jerusalem ata hongtuhai kuang ata Nehemia khan an hriata. Khanchu, Nehemia khan a sân a poi a tia, bu khom nêk nuam ta maka. Kul siathai siam insatir nôk hrangin Babulon rêng inlaltak kuang khan a ngêna. Babulon rêng khan Jerusalem-a Nehemia fe hrangin phalna a pêk tâka.

2. Jerusalem a tung : Nehemia khan Jerusalem a va tunga, an lei insîr ngai angin kul banghai khah a chim zit tâka; inkhârhai khom khah a kâng siat chit tâka. Nehemia khan siam zôi hrangin chu a sân intak a tih ti an hriata. Kha zoroa khan mi inhni Jerusalem khuua mi

laia khom Pathian an pāk mai ngai sikin Pathian khomin a chung a lôm tak taka, matona a nei nêka tamin sat a vur nôk tâka; belra sîngkhat le sângminli, saringsei sângruk, sehrât chal sângkhat le sakuartung sângkhat a nei nôk ta. Khan, nâi pasal sari le nâi nupang inthum a neihai nôka. A nâi nupang inthumhai lenvâng chu hmêl satak tak an nia, an ram sũa anni nêka hmêl sa reng an iom loi a ni. Dengtheina ichiom tak le irkhêl tak tok laia khom Pathian hrilsiat loitu chu inhnunga Pathianin a sarengin sat a vur nôk tâk a ni hi.

Chângvong : *Joba 1:21.*

Rengpa'n a pêka, Rengpa'n a lâkpai nôk tâka, Rengpa irhming chu inpâkin om ri se.

Irdonna :

1. Tu mo mi irchong tak kha?
2. Khô khuaa om ngai ma ni?
3. Nâi pasal le nâi nupang idôr mo a inei kha?
4. A ran rualhai kha i i mani kha?
5. Sehrât chal idôr mo a phuta khan a inei?
6. Saringsei kha teh idôr ma ni?
7. I damloina mo a chung a tung pe kha?
8. Pathian a hrilsiat mo? Itin mo a iti kha?

Tho hrang :

Mi intakna neihai chongchai pe ni sian.

IRCHULAI - 14

KORNELIA A CHONGCHAI

A thu tum : *Pathianin a thu zômhai chongchaina ar ngai.*

Tep hrang : *Sinthohai 10:1-6.*

THUMAHRUAI

Sipai ulian mo nin hmu ta ngai? Sipai chu irdoinaa an râlhai leh an irsual ngaia. Khasikin, a sân an huaisen ngai a ni. Sipai laia a hruaitu lenvâng chu a chanpuihai nêkin an huaisen uala, mi hrât tak tak an ni ngai. A vuan hin sipai irza hruaitu thurchi irchu hrang a ni.

1. Sipai irza hruaitu Kornelia : Tianlai khan Israel rama Rom sipai tam tak an oma, hmun dang danga an om ngai a ni. Kaisari khuaa khom Rom sipai tam tak an oma, an hruaitupa irhming chu Kornelia a ni. Ama kha a sân an lal sikin a chanpuihai khan an chi tak taka, sipai irza vêl hih a thuhnuai khan an oma. A thupêk nghâkin kha sipaihai khah an om mai ngai a ni.

2. Kornelia a chongchai ngai : Kornelia le a insûng mihai khah Pathian uksak le chi mi an nia, mihai khom khah thil tam tak an pêk ngai. Pathian kuang khom zoro tina an chongchai mai ngai a ni. Kornelia hin a sinthôna hmuna khom a chongchai mai ngai a ni thei. Nangni teh sikul nin fehaia hin nin chongchai ngai mo?

3. Pathianin Kornelia chongchaina a lei inhriat : Sûn khat chu chohnung tiang hin Kornelia khan irmang angin inlârna a hmu tâka. A kuanga khan vântirtôn a zuanga, “Kornelia,” a zuang tia. Kornelia khan a chi tak taka, “Rengpa, i ma ni?” a lei tia. Vântirtôn khan, “Ni chongchaina le ni thilpêkhai khah Pathianin a lei inhriat a ni. Atûn hin nang a changpui hrangin Joppa khuaa Simon Petera hruai hrangin mi va tîrhai ro,” a tia. Kornelia khan vântirtôn iti ang khan Petera hruai hrangin Joppa khuaa mi a tîr zôi zela. Petera kha a hong tungin chu Pathian ata inlârna anga a lei ihmuhai khah a hril pea, khanchu an

insûng mi rêngin baptisma an chang zôi zel tâka. Jentail mihai laia khan anni insûngkua hih baptisma chang masa tak an ni.

Chângvong : *Sinthohai 10:4.*

“Ni chongchainahai le ni thilpêknahai khah inhre mai hrangin, Pathian kuang a tung ta.”

Irdonna :

1. Rom sipai inlal tak khah imo ar hming?
2. A kuanga khan tu mo a zuang inlâr kha?
3. Tu'n mo Pathian thu a ihril pe kha?

Tho hrang :

Kornelia kuanga vântirtôn zuang inlâr dâr khah inentirhai ni sian.

mai laiin mi dang inkhat a zuan tân lût nôka, belra murdi le a enkoltuhai khom irvân ata mei zuang tâkin a thathai zit ti a zuang hril nôk tâka. A la hril zoi mân reng hin mi dang inkhat a hong nôka, râlhai hongin sakuartunghai an lâkpai zita, a enkoltuhai khom an thathai zit a hong tia. Khapa insîr lai takin mi dang inkhat sôl tak takin a hon tân lût nôka, Joba nâihai hin bu an nêk khôm lai takin phâivopuiin an omna in kha an siata, an rêngin an thi zit ti a hon sîr nôk tâka. Joba chung a thil tunghai kha ar khêl mo nin ti?

3. Joba'n Pathian an pâk : Joba hin vânduaina irkhêl tak hih sùn khata a hong tung pea, ama hrangin chu beidongom tak ni pe a ti. Hianga vânduaina a tok laia hin Joba chu a thoia, a puan inpot thêrin hnuaichanga an boka, chongchaina a nei tâka, “Ka nu pum sùng ata korongin ki suaka, korong ngêtin ki kîr nôk hrang a ni hi. Rengpa'n a pêka, a lâk nôk ta,” tiin a chongchai tâka. Inhnung tiang chu, “Rengpa irhming chu inpâkin om ri se,” tiin Pathian an pâk tâka. Joba hin thil irkhêl tak a chung a tung chu det taka a ituang vaih ni loiin, Pathian a la inpâk a ni kha.

4. Joba damloina : A nâihai thina irngaia beidonga a om lai takin Joba hin natna irkhêl tak, pân dam loiin a hong kopa. A taksa pumpui, a kezapha ata a lusîp dênin pânin a tuama, Bible-ah ei ihmu lenvângin chu pânsiah a tia, intak pe sabak a ti na! A pân natna hai hih a kut leh khom inhriat thei loiin bêl koihai leh hin a inhriat ngai a ni. A na pe hrai sikin ngîr khom thei maka; zâl khom zâl thei ngai mah. A khuua mihai khomin an inren tak taka, a dôngma lenvângin chu a sân an ren hrai sikin, “Ni Pathian khah hrilsiatin lân thi ta ro,” a ti pea. Hianga a dôngma'n a iti nasan chu Pathian hrilsiattuhai chu Pathianin a hremhaia, an thi lat ngai ti a iam sika a ni. Khannisianlân, Joba hin chu Pathian nuam loi lam rêng rêng hril loiin, inpâkin a la inpâk ngai a ni.

5. Kaikhômna : Joba damloina sikin a rual inthumhaiin an va pana, hlatak ata chu Joba a nih ti khom inhre thei mahaia. An en infelin chu an inren tak taka, a kôla hin an chap ngaia; khannisian, Joba hin chu hrâng ual loiin Pathian a la inpâk ngai a ni. Natna irkhêl tak a tuang

IRCHULAI - 19

JOBA

A thu tum : *Tuangna laia khom Pathian ei inpâk mai hrang a ni.*

Tep hrang : *Job. 1:1-5, 12-22; 2:7-12.*

THUMAHRUAI

Natna mo nin tong ngai? Nin damloi zorohaia hin nin nu le pahaiin tu mo nangni an panpui ngai? A ni le, kei chu ki suak ata voikhat luah damloiin la om ngai ma ung ti mo nin om? Nin omin chu nin kut hong phar u ta! Mihriam rêng rêng chu ki suak ata la na ma ung ti om no ih na! A kêra, ei khobûr a naa, senkhat chu ei lu a naa, senkhat chu ei phîng a na ngai. Ei insûnga khom hin damloi an omin chu a sân an tak ngai ti roi. A vuan hin intak taka natna tuangtu thurchi ei irngai hrang a nia, satakin lei irngai roi duah.

1. Mi irchong Joba : Tiana khan Uz rama hin mi irchong tak Joba hi a oma, a sân a fela, a soal tia hril hrang rêng om maka, mi fel famirkip ti'n an koi ngai. Nâi pasal sari le nupang thum a neia; a nâihai khom hi an pa angin an fela, an hmêl khom a sân a sa a ni. Joba hin a sân ran rual a nei intama, belra sângsari, saringsei sângthum, sehrât sângkhat le sakuartung irzaringa a neia. An lei hril ngai dânin, Joba hih kha ram pumpuia khan irchong tak a lei ni. Joba hih tu rêng chang laia mani ti khom inhriat ni maka, mithiamhai sui dânin B.C. 600-400 vêl ni a tih tia iam tam tak an om. A ran enkoltuhai ringot khom hih tam tak an nia, a nî tin ran rualhai chu sùl satna hmunhaia an hôlhai ngai. Joba hi chu irchong tak, fel tak le Pathian thu zôm mi tak a lei ni.

2. Joba thil inchâna : Joba-hai insûng mi hih in dang danga an om tâka. Sûn khat chu a nâihai hin an upa ulian tak ina bu an nêk khôma. Kha nikhuuaa khan ruatharte inkhat hih irsam phôt phôtin Joba kuang a zuan tâna, a sehrâthai le sakuartunghai chu râlin an lâkpaihaia, a enkoltuhai khom an thathai zit tiin a zuan sîra. Khaanga a la chong

IRCHULAI - 15

KOIINDANGHAI AN CHONGCHAI

A thu tum : *Koiindanghaiin lungni taka an chongchaina khah Pathianin a irngai hen a ni.*

Tep hrang : *Sinthohai 12:1-17.*

THUMAHRUAI

Mi ina chongchai inkhôm nin inhriat ngai mo? A vuan hin insûnga chongchai thurchi insîr hrang ei nia, i zoroa mo an ichongchai, tu inah mo an ichongchai ngai nangni irdon hrang ki ni.

1. Reng Heroda'n Petera a chel : Jisua a thi hnunga khan a irchutirhai laia hruaitu ual tak khah Petera a nia. A thurchi nin inhriat ta ngai mo o? Kha zoro laia khan rêng soal tak hi a oma, ar hming chu Heroda a ni. Heroda khan Jisua irchutirhai khah deng an theitirhai ngaia, senkhat lenvâng chu a thatpaihai a ni. Sûn khat chu Petera khom khah Heroda khan a chela, nakana that hrangin hmun irkena lung inah a siaa. Mi murdi'n an nghâk mai ngaia, a kut kianghni khan kut bun an inbuntira, kha khah a nghâktuhai khan an chel khaka. Intân hrang ti sian a nghâktuhai khan an inhriat zôi zel hrang a ni. Petera khah a zôk theina lam reng om pe mah.

2. Petera hrangin koiindanghai an chongchai : Khaanga Petera lung inah an tâng lai khan, Koiindanghai khah an char a dong tak taka. An hruaitu tak Petera khah an chel sikin zâna inrûkin an irhmukhôm ngaia, an chongchai sa ngai a ni. An chongchaina hmun chu, Johan Marka nu, Mari ina a ni. Inring tak khomin chongchai ngam mahaia, inrûkte te'n an chongchai ngai a ni. Pathian kuang lungni takin Petera ta hrangin an chongchai ngit a ni.

3. Koiindanghai chongchaina Pathianin a sâm : Petera khan si-paihai khah chihai le mo nin iam? Zâna khom Petera khah an en maia, a nghâktu sipai inhnihai kêra an inzâltira. Petera khan kha sipai-

hai khah a ichihai loi ni a ti, hoi takin a ina; Pathianin a ompui mai ti a inhriat a ni. Zân khat chu a inmu hoi laitakin vântirtôn a zuanga, Petera in khah a kaithoia, “Thoi lat ro,” a tia. Khaanga a ti lai khan Petera kut bunhai khah a bingin ar khek zôia. Petera kuanga khan, “Puan silin lân, ni kekok irbun ro,” a ti nôka, kha zoiin chu, “Ni puan khah sil sabakin lân, ni zui ro,” a tia. Petera khan dâihrekin vântirtôn iti ang khan a tho maia. Ama nghâktuhai khah dâihrekin an irkânhaia, inkhârhai khom khah a bingin a lei irhonga; khanchu, Petera khah intângna in kholoia a suak tâka. Vântirtôn khan a mâksan tâka. Koiindang chongchaina Pathianin a sâma, lung in ata Petera khah a isuak tâk a ni.

4. Koiindanghai chongchaina hmuna : Khaanga vântirtônin a fesan hnunga khan Petera khah an irbukkhômna ngai hmuna a fe tâka. Johan Marka nu, Mari inah a fea, khataka khan a iam ang lam takin mi tam tak an lei chongchai maia. Inkhâr khah a va'n tôka, dôngmate inkhat Rodi an iti khan van hong a tuma, Petera irhâi an hriata khan a lôm tak taka, inkhâr inhongna lam khom inhre loiin an tâna, Petera a hong ta, ti a van hrihaia. Mi danghai khan lei iam mahaia. Inkhâr khah an tôk nôka, an va inhongin chu Petera khah a hong lût zok tâka, ar khêl ti an ti na! Petera khan vântirtôn hong ihruai lam khah an sîr pehai zita. Pathianin koiindanghai chongchaina a sâm a nih ti an inhriat tâka. Chardong taka an oma, an chongchaina Pathianin a lei irngai pehai sikin an rai a fân tak taka, lômthu insîrin an ichongchai nôk tâk a ni.

Chângvong : *Mat. 21:22.* “Itinrêng tûng ngita chongchaia zong murdi'n hmu nin ti.”

Ir donna :

1. Petera incheltirtu rêng khah tu ma ni?
2. Petera kha sipai idôrin mo an nghâk?
3. Tuhai mo lei chongchai?
4. Tu ina mo an chongchai?
5. Itin mo Petera a isuak?
6. Petera inkhâr inhong hrang titu kha tu ma ni?

Tho hrang : Ei irchulai dâr hi irchutirtu le nâipanghaiin insîr thei ni sian.

2. A pa irhming kha nin lan hriat mo?
3. A pu kha imo ar hming kha?
4. A nuchapa irhming kha imo a ini?
5. Khô rama om ngai man ni?
6. Khohloi tiang hin imo a tho ngai?
7. Tuhai mo a changpuihai ngai?
8. Tu dôngma mo a la ichang kha?

Tho hrang :

Tiana tuisunsuaa tui an lei ithâl dânhai inentirhai ni sian.

* * * * *

intir ro ba!” a tia. Rebeki khan a en infela, an hongna hlatak tak ni angin a iama, sôl tak tak an tih a tûnga. Tuisunsuaa tui khah a thâlna nei loi hrangin chu thâlna lam zel om ngai maka, tuiinhrâlin an lei om mai ni a tih a iama, an renhai tak taka, “In ro ba, ka pu,” a tia.

3. Rebeki’n tui an intirhai : Rebeki hin saringseihai le mi lei omhai khom khah hlatak ata hong an ni sikin a sân an tuiinhrâl a tih a iama. Saringsei sômkhathai tena tui pehai hrangin chu ngîk a om khaka, khannisian Rebeki chu mi fel tak a ni sikin an rênga tui pehai hrangin a tuma. Tui a pêkhai lai khah mikhualpa khan a en maia. Rebeki khan, “Ni saringseihai hrang khom, an khop mâka chu chôi mai ki ti,” a tia. A tui thâl sai khah sakhênga bun inrongin a thâl pehai maia, Rebeki hin khaanga saringsei sômkhathai khom khah an khop mâka chu, hnông viat loiin a thâl pehai mai tâk a ni.

4. Rebeki in tianga mikhual fena : Rebeki’n mi honghai le saringseihai khom tui a pêkhai zoiin chu an hruaitu takpa khan Rebeki khah rângachak bâna irbun zât a pêk tâka. Tu nâinu mo a inih ti khom ar dona. Rebeki khan fel takin a hril zita. Hlatak rengata hong an ni sikin a sân sôl ta an tih a iama, a ina tung hrangin a ngên tâk a ni. In an tungin chu Rebeki nuchapa, Labana khan mikhualhai khah a lei donhaia, fâk hranghai a pêka; khannisian mikhual khan, “Kin ihong nasan ki ti mâka chu ite fa no ning,” a ti sikin ite fa ta maka. Kha mikhual khah Abrahama siahloa hruaitu a nia. Abrahama nâipa Isaka hranga dôngma zong a nia, tui in hrang ni pêk tak chu Isaka dôngma hrang ni ri seh tia Pathian kuanga a izong thuhai a hrila. Pathian kuang a izong angin Rebeki khah Isaka dôngma hrangin a ngêna, a ingên angin Rebeki khom khan lôm takin a nuam thu a hril tâka; kha tena chu Abrahama nâipa Isaka leh râifân takin an irnei tâk a ni.

Chângvong : Mat. 5:7.

Mi lungkham thei takhai chu an vân a sa e; lungkham an la hlo hrang sikin.

Ir donna :

1. Nupang fel tak kha tu ma ni?

**SEN MINLINA
PATHIAN MIHAI**

IRCHULAI - 16

NOVA

A thu tum : Pathian thu zôm hih zôkna a ni.

Tep hrang : Gen. 6:5-22; 7:6-24; 8:15-19.

THUMAHRUAI

Pathian thu zôm mi, Nova chu kholum lai khomin irkuang a tuka, mi tam takin an innuisana chu Pathian iti angin thu zômna tak neiin a tuk rak ngaia; inhnunga chu ama le a insûng mihai khom an zôk ti thurchi ei insîr hrang a ni. Tiana, Nova zoro mân daia khan Mesopotamia rama tui a lei lian ta ti chu an insîr ngaia. Hianga tuilian thonthuhai hih rambung tam taka khom an insîr ngai a ni. Nova hin Pathian thu zôm takin a oma, nangni teh nin nu le pahai thu mo nin zôm ngai? Nu le pa thu zôm kaiin nin bân phar u ta? Nâipang thu zôm loiin chu an pahaiin an hal ngaia, senkhat lenvâng chu an zêmhai ngai a ni. Nu le pahaiin ni hrem no ri sehai ei ti’n chu an thu zôm hen inlân, hal khom ni hal viat no nihaia; khaingin, Pathian thu zôma omtuhai lenvâng chu dam sôtna hai, zôkna hai a ni ngai. Tu mo Pathian thu a zôma a zôk ei iti kha?

1. Nova-hai insûngkua : Nova hih Pathian thu a zôm sikin, ar hming omzia khom ‘Irgam’ tihna a nia, a sân sôlchanom tak a ni. Dôngma a neia, nâi pasal inthum a nei sa. Nova hin Pathian thu a zôm tak tak sikin a felin a nunchanhai khom Pathian thu zôm ang takin a om ngit ngai a ni. Kha zoro laia khan mi tam tak chu a sân an suala, Pathian thu khom zôm mahaia. Nova insûng mihai khah an innuisan haia, chongchai khom nuam loiin, an sual hrai sikin Pathian thu khom irngai nuam ual mahai. Hi sika hin Pathian khomin a mihriam siama a sân ar sîr tâka, a ningmurna sikin mi sualhai chu hrem a tumhai tâk a ni.

2. Pathianin Nova irkuang an tuktir : Pathian khan, Nova kuang, “Rammuala ki thilsiam mihriam hai, sa hai, chunglêng vahai le irnêng chung a thil tinrêng, ki lei isiam tâka hin a sân kir sîr ta; khasikin, irnêng chung a thil omhai rêng rêng chu ki inboipaihai zit hrang a ni,” a tia. Khanchu, Nova kuanga khan, “Nangma hrangin meisâr thingin irkuang siam ro,” a tia. A siam hrang dân chu a sei lam mûk 300 ni a ta, a khang chu mûk 50 ni a ta, ar sân lam chu mûk 30 vêlin siam roh tiin Pathianin a hril pe zita. Nova hai insûngkua mi chu a dôngma le a nâi inthumhai le a nâihai dôngmahai leh hin kiriat an nia, an insûng mi rêng hin Pathianin inzôk a itumhai a ni. Khan, Nova’n Pathian thu zômin irkuang lian takin a hong tuk tâka, irkuang sûnga khan ramsa le vahai, a bop bopin thun sahai hrang an nia. An fâk hranghai khom sia pehai zit a nang sikin lian takin irkuang chu a hong ituk tâk a ni.

3. Irkuang siam lam : Nova khan Pathian iti pe lam ang takin thinghai, a hêmna hrang nang dôr a lâk khômhaia. Irkuang chu irchuan thumin a siama, a panga khan inkhârpui a oma, a chunghai khom siamin, tukver khom a om chit a ni. Kha laia khan mi danghaiin chu an innuisana, “Ruah tho loiin Nova hin irkuang a tuk,” an tia. Khannisian, Nova hin Pathian thu zômin irkuang chu a tuk rak ngai a ni.

4. Tui a lian ta : Inhnunga chu Nova khan irkuang chu a tuk zoi tâka. Ramsa chi tinrêng chu a bop bopin irkuanga khan a thunlûthai tâka. Sa chi tinrêng le an insûng mi an lût hnungin chu, mikot kha a khâr tâka. Kha tena khom khan Pathian thu zôm loi hai chu an lan nui maiin an la soal maia. Khanchu, sân sômminli le zân sômminli sûng irngam viat loiin tam tak takin ruah a zuang tho tâka. Tui luangna hrang a om ta no sikin, tâng hai khom a chim zoi tâka. Kha tena chu mi soal hai khah an kamang khak tâka. Senkhathai chu hmun irsâng tiang intân an tuma, kha lai taka khan Nova le a insûng mi hai chu irkuang sûnga hoi takin an oma, mi soal hai kha chu Pathian thu an lei zôm loina sikin a sân an irsîr tâk a ni.

Chângvong : Sam. 37:9.

Thil saloi thothai chu thatpaiin la om an ta; Rengpa nghâktuhai

IRCHULAI - 18

REBEKI

A thu tum : *Mi dang changpuitu ni tum mai hrang*
Tep hrang : *Gen. 24:1-41, 50-60.*

THUMAHRUAI

Sûn nisa lum lai tak hin nin tui mo an hrâl ngai? Sin ei thoa, ei sôl lenvângin chu a sân tui ei in nuam ngai ti roi. Kholum lai hin tui dâi mo nin in nuam ual, tui lum mo? Tui dâi nin in nuam ti roi. Khante, sikul nin fea hin tui in hrang nin chôi noa hin nin rualhaiin nangni an in buangtir ngai mo? Nangni’n teh tui in nuamhai nin pêkhai ngai mo? A vuan chu nupang fel tak hin pa inkhat tui a pêk thurchi ei insîr hrang a nia, satakin irngai ei ti duah.

1. Rebeki-hai insûngkua thurchi : A vuana ei irchu hrang chu nupang fel tak ar hming Rebeki a nia. Rebeki hih Abraham a urêngpa, Nahora tunu a nia, a pa chu Bethuela a ni. Abraham le Lota hai Kanaan rama an irthon lai khan anni chu Padana ram tianga Haran khuua a nuchapa Labana hai leh puan in sataka an om ngaia. Belra le kêl tam tak an neia, a nu hin kêl mul a ep lai hai le puan in hranga an isiam lai hai chu ngûk takin a thîr ngaia. A hmêl khom a sân a saa, sin le chuan thônâ lama khom dôngmate fel tak tho dân angin an insûng a charêl ngaia, a nî tin tuisunsuaa tui a chôi ngai a ni. Tui chôi hih rinom khomsian, Rebeki hin chu a hoi a ti tak tak ngai. Khohloi tianghaia hin a rualhai leh tui chôiin an titi sa ngai a ni.

2. Rebeki tuisunsua fena : Voikhat chu Rebeki hin a bing dokin khohloi tiang hin tuisunsuaa tui chôi hrangin a fea. Tuisunsuaa a zu tungin chu saringsei sôm khat vêl le saringsei kôl vêla hin mi an om rumin a hmuhai, an kôl vêla hin hruaitu ual tak anga om hi a hmu saa. Kha pa khan Rebeki tui chôi zuang chu a thîr maia; khannisian, Rebeki’n chu hmu loi om thoin tui chu a thâl niangin a thâl maia. Tui a thâl zoiin chu kha pa khan, “Lungkham takin ni tui bêla tui khah nin

Irdônna :

1. Ran rual tam tak nei, mi irchongpa kha tu ma ni?
2. Tiana khan itin mo in an siam ngai?
3. A urêngpa kha imo ar hming kha?
4. Itho sika mo an ranpuhai an irdoi?
5. Abrahama khan inhnunga itin mo a itho kha?

Tho hrang :

Ran rualhai irlim hih irhmutirhai ni sian.

* * * * *

rêkin chu ram hi luah an ti.

Irdonna :

1. Tu mo Pathian thu zôm tak kha?
2. Pathianin ithoa mo irkuang tuk roh a iti pe?
3. Irkuang lian lam kha a khang, a dung, ar sâng lamhai khah nin inhriat mo?
4. Irchuan i za mo a ini kha?
5. Nova hin nâi idôr mo a nei?
6. Nova-hai insûngkua, irkuanga lûthai kha idôr man ni?
7. Sûn i za mo ruah a itho kha?

Tho hrang :

Lekha'n irkuang irlim thep sianlân, ina chôn an in mihai kuang Nova thurchi inhritir sa ni sian.

* * * * *

IRCHULAI - 17

ABRAHAMA LE LOTA

A tho tum : *Irsêl buai loia nun hman hrang dân*

Tep hrang : *Gen. 13:1-18.*

THUMAHRUAI

Thil i mani nei ta unglân nin urênghai leh nin irsem ngai mo? Nâi neihaiin chu nin nâihai nuamlam inthangtirhai bak nin ti na! Khaanga thotuhai chu mi fel tihna a ni. A vuan khom hin a urêngha kuang a nuamlam a inthangtir thu ei irchu hrang a ni.

1. Mi irchong Abraham : Tianlai mihai khan chu in lian tak tak siam ngai mahaia. Ran rual vâi ngai an ni sikin an insûngkua 'n an irthon mai ngaia. An ran vâihai hrangin tui tamna le sûl satna hmunhaia an irthon rak ngai. An omna taka puan in an siam ngaia, saringsei mul le kêl mul hmaning puan in hrang an phan ngai. Khaanga sûngkua hruaitu tak chu roirêl feltu an ni sikin, mi murdi 'n an inzahai ngai. A vuana hianga thurchi ei insîr hrang hih Abraham a ni.

Abrahama chu a sân ar chonga, ran rual tam tak a neia, belra hai, kêl hai le saringsei tam tak a nei saa. A siahlohai le ran rual enkol-tuhai khah a sân mahrip an hloa. Insûngkua inkhat vaih ni khomhai sian, nam lian tak le roiinpui tak an ni. Kum tinin an ran rualhai khan an intê thiai sikin an pung tak taka. Abraham kuang hin Lota khom a om saa. Abraham ang dênin irchong khomsian ran rual le siahlo chu a nei intôm uala; Lota ran rualhai khom hih a kum tin an pung sikin, sûl hring tam tak hmûna an tak sit sit tâka ni.

2. Ranpuhai an irsêl : Abraham ranpuhaiin hmun hring satak an hmua, kha laia khan Lota siahlohaiin an ran rualhai an inhnot suakhai tâka. A kêra chu Lota ranpuhaiin an ran rualhai hrangin tuikuang an choi suaka, Abraham ranpuhaiin an belrahai an pêk paihai ngaia. Khatak sika khan an buai maiin an irsêla, an irsual vâng vâng ta a ni.

Abrahama siahlohai khan a kuanga hongin an ningmurna thuhai an hong hrila. Khaang dênin Lota siahlohai khomin a kuang an hong hril sa tâka. Abraham le Lota hai khan thônalam inhre ta mahaia. Abraham siahlohai hin nuamhai sianlân chu Lota mihai hih an inhnotpaihai theia. Khannisian, Abraham 'n chu thil dang tiang a ngaitua daih tâk a ni.

3. Abraham tho dân : Abraham hin Lota leh an omsuam rakin chu an siahlohai hih an la irsual hrang kêng ti an hriata. Khaanga an sûngkua le a sangpa Lota hai sûngkua irsêl maia buai rak chu a sa ti maka. Khanchu, Lota kha tâng sîpa a hruaia, ram an thîr vêl tâka. Abraham 'n chu, "Nang le keima kêra, ni ranpuhai le ki ranpuhai kêra khom, urêng ei ni sikin; irsêlna om no sian," a tia. Lota khan itin mo ti nih ti a ngaitua vêla. Abraham khan ram irzat tak chu a enpui tâka, ei bing bing in om inlân, tiin Lota kuang khan an kung tâka. Lota khan a hong thîr vêla, Jordan dung omna tiang khan phâizôl satak a oma, a dang chu tângram a nia; Abraham khan ram inzôl satna tiang chu inthang ngêt a tih ti a iama. Tângrama an omin chu ran rualhai hrangin fâk hrang a tômin, tui khom a tôm ti an hriat saa.

4. Abraham nuam inthangna : Khannisian, Lota iam dân angin Abraham khan tho ta maka. Abraham khan an sûngkua irdoi mai khah a nuam no sikin, irngei taka om khah a sân a nuam tâka. Khanchu, Lota kuang khan, "Ni nuam tak inthang roh a ti pe tâka. Nang vei tiang ni fe 'n chu keima chang tiang fe ki ta; a ninole, nang chang tiang ni fe 'n chu keima vei tiang fe ki ti," tiin an thangtir masa tâka. Lota khan ram satna khah an thanga, Abraham khan chu a siatna tianga kha a chang tâk a ni. Lota chu a ran rualhai leh khan phâizôl tui tamna hmuna an om tâka. Abraham chu tângrama fe 'n a ran rualhai hrangin fâk hrang hmun intak takin a zonga. Abraham kuang khan Pathianin ram murdi chu inhnunga a pêk nôk tâka, ama irlâp loina hranga a tho sikin Pathianin a salamin a pêkkhîr nôk tâk a ni.

Chângvong : *I Kor. 10:24.*

Tukhomin mâni satna hrang zong loiin mi dang satna hrang zong masa ri se.